

Közel 300 orvos, gyógyszerész, ápoló ballagott a Vártemplomban

Jókívánások záporában

Fotó: Nagy Tibor

Immár három évtizede „a megmaradás, az állandóság és a kitartás jelképe” a Marosvásárhelyi Orvosi, Gyógyszerészeti, Tudomány- és Technológiai Egyetem magyar végzőseinek ballagási ünnepsége a Vártemplomban. A szakmai életre vonatkozó tanácsok mellett szellemi, lelki útavalóval július 27-én is ellátták a közel 300 ballagó orvost, fogorvost, gyógyszerészt, egészségügyi asszisztent, táplálkozási szakértőt, gyógytornászt. A Studium Prospero Alapítvány által szervezett ünnepséget a Vártemplom udvarán összegyűlt szülők, hozzátartozók, ismerősök képernyőről követhették.

Bedolai Gyöngyi

A szervezők nevében a műsorvezető *Majercsik Szilárd* másodéves egyetemi hallgató köszöntötte a magyar történelmi egyházak képviselőit, a magyar szak oktatóit, *dr. Kincses Gyulát*, a Magyar Orvosi Kamara elnökét, a rendezvény díszvendégét, *dr. Soós Zoltán* polgármestert, *dr. Vass Levente* egészségügyi államtitkárt, a Studium Prospero Alapítvány ügyvezető elnökét, a társegyletek dékánjait és mindenekelőtt a ballagókat és volt tanáraikat.

Megható hagyomány a Vártemplomban a pályakezdő orvosok és gyógyszerészek ballagási ünnepsége – kért áldást rájuk házigazdaként *Henter György*, a Vártemplom református lelkésze, és arra kérte őket, hogy ne csak az orvosi rendelőben, kórházakban, egyetemeken, hanem

(Folytatás a 4. oldalon)

Ne feledje idejében megújítani előfizetését! Ha előfizet, biztosan kézhez kapja, **FÉLÁRON!**

Aggasztóan sok a lányanya Romániában

A romániai tizenévesek korábban kezdik a szexuális életüket, mint más európai fiatalok, és sokan nem is védekeznek. Ez növeli a nem kívánt terhességek kockázatát, az ország európai viszonylatban élen jár a 15 évnél fiatalabb lányanyák számának tekintetében.

5.

Stílustanácsadás

Bizonyára sokan gondolják, hogy a stílustanácsadó a kifutók, a divat, a sztárok világának kiváltsága. Ezt cáfolja meg a marosvásárhelyi Hajnal Zsuzsa története, akit a honvágy hazacsalogatott a londoni divatvilágból, és bebizonyította, hogy nemcsak a világvárosokban, hanem egy Marosvásárhely méretű településen is van igény stílustanácsadóra.

6.

Elstartolt a Nyáradmente Fesztivál

Szerdán kezdetét vette a negyedszerre megrendezett Nyáradmente Fesztivál. Öt nap alatt számos helyszínen sok érdekes programra várják a vidék és a Székelyföld érdeklődő közönségét, az elszármazottakat is hazavárják a szervezők a fesztivál jelmondatával: Találkozunk itthon!

10.

OPTICA OPTOFARM

A látás szakértője

Régi árakkal dolgozunk, nem drágítottunk!

Szolgáltatásaink:

- > kontaktlencse-felírás és rendelés
- > ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- > mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- > a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupilatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- > kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- > korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- > szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- > új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- > terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/265-205
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

Aktuális

Gázháború

Antalfi Imola

Két komolyabb terven dolgozik jelenleg a kormány. Az első a költségvetés-kigazítás. Előreláthatólag minden szaktárca kasszáját megnyirbálják, esetenként akár 10 százalékot is meghaladó arányban, de az illetékesek azt ígérik, a beruházásokra szánt összegekhez nem nyúlnak. Kérdés tehát, hogy honnan vonják el a pénzt? Mivel a személyzeti költségek, az eszközbeszerzések jelentős arányúak, a logikus az lenne, ha ezen a téren hajtánának végre „reformot”. Persze naivság lenne azt hinni, hogy a mintegy 1,2 millió állami alkalmazott egy részét leépítik, tehát más költségvetési tételekhez kell nyúlniuk.

A kormány másik gondja a télre való felkészülés, a földgáz-tartalékok biztosítása. Nehéz télre számítanak, főként amiatt, hogy Oroszország jelentős mértékben csökkentette a Németországba irányuló földgáz mennyiségét az Északi Aramlat-1 vezetéken. Ennek egyenes következménye a gázremlkedés lett, jelenleg a referenciaár az ebben az időszakban megszokottnak a tízszerese. Ilyen helyzetben villámgyorsan született a döntés: az EU tagállamai kedden jóváhagyták a gázfogyasztásuk összehangolt csökkentésére irányuló tervet. A végcél az orosz gáztól való függőség megszüntetése, de ez ugye nem megy egyik napról a másikra. Az EU döntésének lényege, hogy a gáztárolókat 85%-ra feltöltik a tél beállta előtt, ez pedig úgy lehetséges, ha minden tagország 15 százalékkal visszafogja a gázfogyasztását.

(Folytatás a 3. oldalon)

JÚLIUS
28., csütörtök
A Nap kel
 5 óra 58 perckor,
lenyugszik
 20 óra 59 perckor.
Az év 209. napja,
hátravan 156 nap.

IDŐJÁRÁS
Felhőátvonulások
Hőmérséklet:
 max. 27 °C
 min. 17 °C

***Isten éltesse!**

Ma SZABOLCS, holnap MÁRTA és FLÓRA napja.
MÁRTA: héber eredetű, jelentése: úrnő.
FLÓRA: a virágok és a tavasz istennőjének latin nevéből vált keresztnévvé.

VALUTAÁRFOLYAM
 BNR – 2022. július 27.

1 EUR	4,9337
1 USD	4,8620
100 HUF	1,2205
1 g ARANY	269,3475

Mága Zoltán vasárnap újra Marosvásárhelyen

A Prima Primissima-díjas hegedűművész Erdély tizenhét városában koncertezik július 29. – augusztus 7. között. Jótékonysági koncertje lesz Marosvásárhelyen is, a Budapesti Gipsy Virtuózok társaságában, a hangversenyre július 31-én 20 órátkor kerül sor a Vártemplomban. Az adomány egy részét a holtmarosi Tulipán gyermekotthonnak ajánlják fel, a másik részét, tekintettel az ukrain háborúra, az ott élő magyar közösség megsegítésére fordítják. Mivel a helyek száma korlátozott, a belépés a jótékonysági adománylapok felmutatásával történik. Ezek átvehetőek a Maros megyei RMDSZ-székházban (Dózsa György u. 9. szám), valamint a Vártemplom irodájában (Bernády György tér 3.), értékük minimum 20 lej. Az esemény szervezője az RMDSZ nőszervezete.

„Példaértékű, ahogyan Mága Zoltán és zenekara, a Kárpát-medencei magyarság érdekképviseleti szervezeteivel és egyházaival összefogva, tesz annak érdekében, hogy segítséget nyújtson a rászorulóknak. Meggyőződésünk, hogy érdekképviseleti nőszervezetek, egyházi nőszövetségek és civil szervezetek szoros együttműködésével valóban maradandó élményt tudunk nyújtani minden érdeklődő számára” – hangsúlyozta Biró Rozália, az RMDSZ nőszervezetének elnöke.

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 72-es iroda, naponta 9–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0265/268-854.

Méhnyakrákszűrés Dicsőszentmártonban

A Program a méhnyakrák megelőzésére, korai felfedezésére és kezelésére a központi régióban elnevezésű projekt keretében július 25-én, hétfőn Dicsőszentmártonba érkezett a kezdeményezést lebonyolító mobil egység. A karaván tájékoztató kampánya ezúttal főként a roma nőket szólította meg.

A témához kapcsolódó fontos tudnivalók ismertetése mellett a 24–29 éves korosztály számára ingyenes orvosi vizsgálatot is biztosítottak, illetve a méhnyakrákszűrést is elvégezték. Mindez a helyi Buckner Alapítvány nappali központjában zajlott. A roma nőket Rudy Moca színész,

rendező, emberjogi aktivista, valamint Liviu Turcu, a nappali központ irányítója mozgósította a szűrővizsgálaton való részvételre. Jelen volt Dacian Moldovan, az alapítvány elnöke, a helyi önkormányzat részéről Demeter Zoltán, továbbá dr. Fekete Albert családorvos. A méhnyakrák korai felfedezésének fontosságáról prof. dr. Septimiu Toader Voidăzan beszélt az egybegyűlteknél, a konkrét szűrővizsgálatot dr. Mircea Oana ismertette.

Az ország központi régióját átfogó projektet a Marosvásárhelyi Megyei Sürgősségi Kórház bonyolítja le a George Emil Palade Orvosi, Gyógyszerészeti, Tudomány- és Technológiai Egyetemmel együttműködésben. (nssi)

Megyei hírek

Öt tonna szemetet gyűjtöttek össze az önkéntesek

Július 23-án a Neumarkt sörgyár alkalmazottaiból és a Let's Do It Romania képviselőiből álló 50 főnyi önkéntes-csapat szemetgyűjtésen vett részt a megyesfalvi erdőben, ahonnan szinte öt tonna, 220 zsáknyi szemetet gyűjtött össze. A kezdeményezés a Neumarkt sörgyár nemrég elindított, a felelősségteljes viselkedést és a környezetvédelem fontosságát támogató Férfiak, akikre számíthatok című kampányának a része. A Neumarkt összesen négy hasonló akciót szervez, amelyek közül a marosvásárhelyi volt a második, a soron következők is a cég sörgyárainak környékén fognak zajlani.

Középiskolába készülők második elosztása

A betöltetlenül maradt középiskolai helyekből augusztus 1-3. között választhatnak az első, számítógépes elosztás után beiskolázatlan, nyolcadik osztályt végzett diákok, akiket augusztus 4-5-én sorolnak be, választásuk szerint, a szabadon maradt helyek valamelyikére.

Búcsú Tófalván

Július 31-én, vasárnap 18 órakor tartják Maroszentgyörgy filiájában, Tófalván a búcsús szentmisét Szent Anna tiszteletére.

Szoboravató

Július 30-án 12 órakor a marosvásárhelyi várban felavatják a Bocskay Vince szobrászművész által készített Hunyadi János-mellszobrot, amelyet a Professzorok Batthyány Köre adományozott a városnak.

Bűnmegelőzési akció Szovátán

A bűnmegelőzéssel és a tanintézményekkel foglalkozó ügyosztályokon dolgozó rendőrök július 26-án Szovátán jártak, ahol fiataloknak tartottak előadást a drogfogyasztás veszélyeiről, annak a tanulmányi, családi és közéletben tapasztalható negatív hatásairól. A fiatalok felpróbálhatták azt a speciális szemüveget is, amely az alkohol és egyéb pszichoaktív szerek hatását imitálja. Az ehhez hasonló akciók folytatódnak, ezzel kívánják tudatosítani a fiatal generációkban, hogy milyen veszélynek teszik ki magukat, amikor tudatmódosító szereket használnak.

Terápiás program szenvedélybetegeknek

A Bonus Pastor Alapítvány augusztus 29. és szeptember 9. között 12 napos terápiás programot szervez férfi és női szenvedélybetegeknek és hozzátartozóknak a magyarórdi terápiás otthonban. A program célja az absztinencia elérése, információszerezés a függőségről, terápiás terv készítése, önismeret. A felvétel előzetes interjú alapján történik. Marosvásárhelyen augusztus 23-ig McAlister Magdolnát lehet hívni a 0742-653-331-es telefonszámon. A rendezvényhez kapcsolódó fontos információk megtalálhatók a Facebookon is: https://www.facebook.com/events/318300463741565/?ref=news_feed.

Hírszerkesztő: Kaáli Nagy Botond

Fotó: Marosvásárhelyi Sürgősségi Klinikai Kórház

RENDEZVÉNYEK

Középkori fesztivál Segesváron

Július 29. és 31. között lesz Segesváron a középkori fesztivál, az idén Margit román királyi hercegnő védnöksége alatt. Három nap alatt több mint 100 művész lesz jelen a segesvári várban, ahol az érdeklődők korhű ruházatba öltözött előadóktól középkori zenét hallgathatnak, lesz táncbemutató, színházi előadás, kézművesműhelyek, lovagi torna és olyan performanszok, amelyek a középkori világot idézik. Az első nap a résztvevők az 1918. December 1. – Hermann Oberth utca – Hermann Oberth tér – Torony utca – Múzeum és Vár tér útvonalon vonulnak fel. Este a színpadon a Bucovina együttes koncertezik. Az eseményt vasárnap a Cargo együttes koncertje és tűzijáték zárja. A belépés díjtalan.

Jubileumi Római fesztivál

Augusztus 6-án, szombaton 10 és 19 óra között Miházán (Nyáradremete község) a Maros Megyei Múzeum és partnerei a tizedik alkalommal szervezik meg a Római fesztivált. A 10R fesztivál mottója: Évezrednyi kultúrák egy évtizednyi fesztiválon. Idén is látogathatók a Time Box pavilonok, megtekinthető a régészeti ásásat, a ferences kolostornál idegenvezetésre és régizeneconcertre kerül sor. A gyerekeket múzeumpedagógiai műhelyek, a felnőtteket tematikus kiállítások várják. Nem maradnak el a római katonai bemutatók és a rabszolgavásár sem. A belépés in-

gyenes. A fesztivál három helyszíne: a Csürszínház, a régészeti park és az egykori ferences kolostortemplom és udvara.

Emlékezünk – együtt ünnepelünk

Sáromberke méltó megemlékezésre készül gróf Teleki Sámuel (1739-1822) halálának 200. évfordulója alkalmából. Az egész napos, Együtt emékezünk – együtt ünnepelünk című eseménysorozatra augusztus 7-én, vasárnap kerül sor a sáromberki református templomban és a Teleki-kastélyban. A délelőtt 11 órakor kezdődő rendezvény-sorozat programja: ünnepi istentisztelet; sáromberki fiatalok a Teleki-életműről – bemutató; gróf Teleki Sámuel munkássága és hagyatéka – előadó Kovács-G. György, a Teleki Téka állományvédője; köszöntések, ünnepi beszédek; Sáromberke és a Telekiek – könyvismertető, Berekméri D. István; koszorúzás a Teleki-szobornál; kastélylátogatás és kriptatúra; a Teleki-emlékszoba megnyitása – tájház; gróf Teleki Sámuel fegyverinventárium és könyv-vásárlási útvonala – gyülekezeti ház. Mindezek mellett lesz könyvstand az udvaron, ebéd és szabadterületi program is.

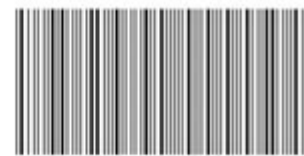
Ughy István tárlatnyitója

Július 29-én 18 órától a Maros Megyei Képzőművészeti Szövetség által a Kulturpalotában működtetett Art Nouveau Galériában Ughy István Magyarországon élő festő-művész műveiből nyílik kiállítás. A szerzőt és a műveket Haller Béla tanár méltatja. A tárlat két hétig lesz látogatható.

NÉPÚJSÁG

ÖNÁLLÓ
 MAROS MEGYEI NAPILAP
 Kiadja az IMPRESS KFT.
 FŐSZERKESZTŐ:
 Karácsonyi Zsigmond
 LAPSZERKESZTŐK:
 Antal Imola
 Benedek István

MUNKATÁRSÁK: Antal Imola, Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Mózes Edith, Kaáli Nagy Botond, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálósy Piroška, Vajda György. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Kiss Éva.
TÖRDELÉS: Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi.
FŐKÖNYVELŐ: Nagy Melinda. **REKLÁM-LAPTERJESZTÉS:** Madaras Éva Adrienn. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emilia.
 Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujasg.ro.
SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. **Internet:** www.e-nepujasg.ro **E-mail:** nepujasg@e-nepujasg.ro
Telefon: titkárság: 0265-266-780 és tel/fax: 0265-266-270. **Nyomda:** Palatino.
 A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.
Előfizetés a postahivatalokban, postásoknál és a szerkesztőségben: 0728-082-259.
Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15 óra, péntek: 9–14 óra, szombat, vasárnap: zárva.

6423578000069
 ISSN 1220-3475 (print);
 ISSN 1584-3238 (online)

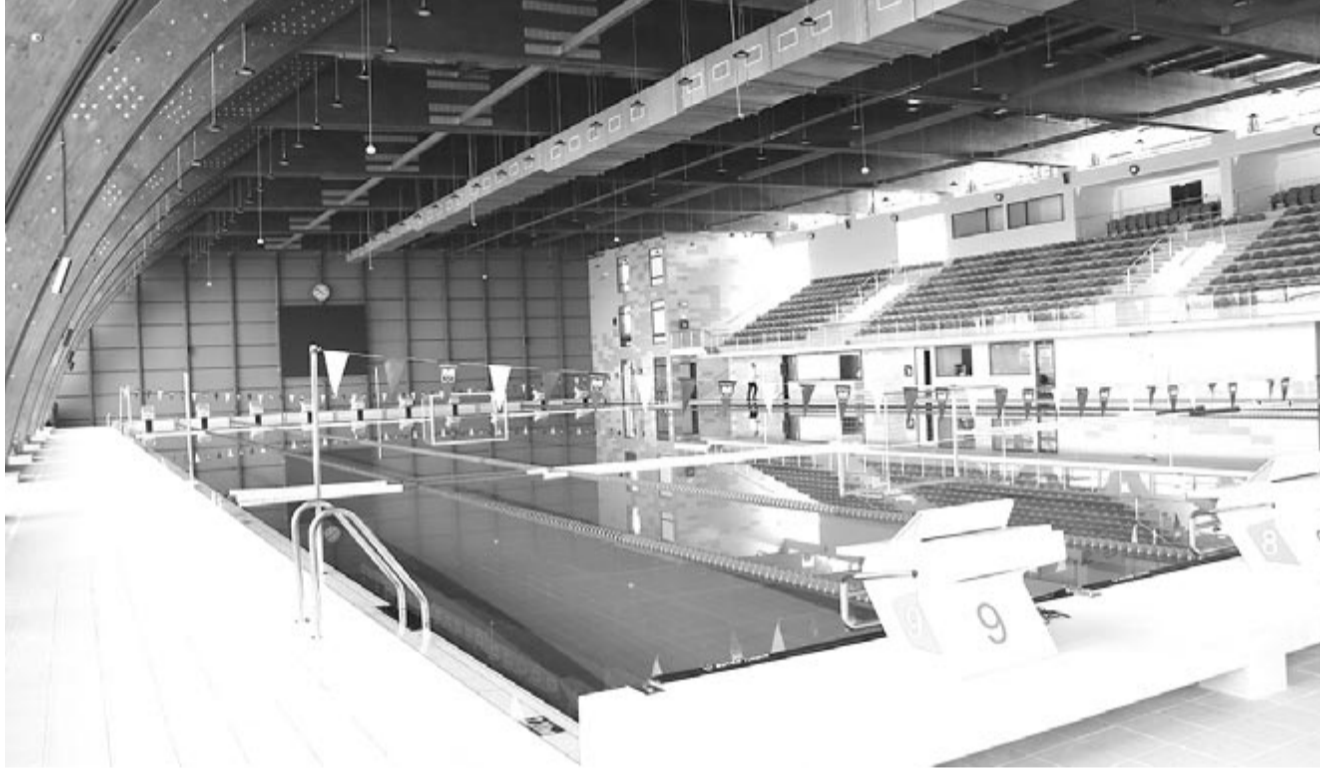
A marosvásárhelyi olimpiai úszómedence ad otthont a Reménység Kupa úszóversenynek

Úszóversennyel, szinkronúszással és vízilabda-mérkőzéssel nyitják meg a marosvásárhelyi olimpiai úszómedencét a nagyközönség előtt. Az augusztus 1-jén, 10 órakor kezdődő rendezvényen részt vesz Novák Eduárd sportminiszter is.

A korszerű, olimpiai követelményeknek megfelelő uszodát augusztus 2-ától a sportolni és kikapcsolódni vágyó közösség is használatba veheti. A létesítmény edző- és versenymedencéből áll, utóbbi a legszelebb medence az országban, és a legújabb technológiával épült. „Az országos sportstratégia magában foglalja az infrastruktúra fejlesztését is, hogy a versenysportolóknak és a gyerekeknek lehetőségük legyen az ösz-

szes sportág gyakorlására. Mi ezt vállaltuk, és ezért dolgozunk. Csak így lehet egy egészségesebb, aktívabb generációt nevelni, nekünk pedig kötelességünk ebben támaszt nyújtani. Örülök, hogy hamarosan a marosvásárhelyieknek is lehetőségük lesz ebben az új sportkomplexumban mozogni, remélem, sok bajnokunk kerül ki innen” – nyilatkozta Novák Eduárd RMDSZ-es sportminiszter.

A Reménység Kupa a 2011–2015 között született gyerekek 50 méteres szabadúszás versenyével kezdődik, majd a 2010-ben vagy utána született gyerekek staféta-versenyével folytatódik, de az érdeklődők egy szinkronúszás-bemutatót és egy vízilabda-mérkőzést is megtekinthetnek. (RMDSZ-tájékoztató)

Fotó: Karácsonyi Zsigmond (archív)

Néha szándékaink megbicsaklanak... Tudniillik valami egészen mást készültem írni, nos, lásd, ez lett belőle

Nyakunkon az augusztus. Fenyegetésként hangzik, sőt afféle határnapként is felfogható, ameddig ezt vagy azt – ha török, ha szakad – teljesíteni kell. Mit is? Amíg volt öt éves terv, addig frász is volt.

Egy régi gyermekkönyvben, melyet a szocializmus hajnalodó éveiben lehetett kapni a könyvesüzletekben (korabeli szakkifejezéssel, magyaros helyesírással: kártyaruszákbán), az olvasható: „augusztusban ünnepelnek”. Ezt tényként kell elfogadnunk, ui. augusztusban tényleg ünnepeltek. Nálunk augusztus 23-át élte újság, plakát, rádió, utóbbi tévé, továbbá gyár, termőföld és parlag, felszabadulásként emlegették, és legalább évtizedenként változott a pontos meghatározása annak az eseménynek, amelyet 1944. augusztus 23-án hajtott végre a föld alól előbújt RKP és a király, a fegyvert fordító hadsereg és a kamarilla, az addig betiltott, átmázolt polgári pártok. Előbb csupán a párt, aztán ebben a sorrendben a többi tényező is előkerült a történelem zűrzavarából.

Magyarországon az új termés ünnepének is komoly hivatása volt, hiszen el kellett valahogyan nyomni az emléket Szent István országalapításának, az ezredévek – gyávaságból, meghajlásból azok előtt, akik a mondott könyvesbolt nevében is felismerhetők. (Mellesleg szólva az 1946-os óriási szárazság idején Moldvában még csak sejtették, hogy nem lesz új kenyér, de régi sem, hiszen 1946/47 fordulóját követően a fél ország koldulni járt a másik fél országhoz. Még szerencse, hogy a moldvaiaknak, más országban éhezvén, nem kellett megünnepelniük a meg nem termett búzát.)

Szóval a könyvesboltokat is államosították, az addig virágzó, majd jó irodalmat szomjazó magánvállalkozásokat megszüntették, a benne forgalmazott könyveket zúzdába küldték, kihajították, az élelmesebbje mentette, amit lehetett, a régi patinás iskolai könyvtárakat lezárták vagy széthordták, osztogatták-fosztogatták (ez is a mentés egyik változata), vagy szerencsésebb esetben valamelyik, dokumentációs könyvtári státussal felruházott zárt közgyűjteménybe tették-vitték-hurcolták át. A könyveknek bujdosniuk kellett. Árulkodó jelként bennük maradt a kistéstáblán belül, a gerincre ragasztott régi címkén, a 33. oldalon bent a könyv belsejében a tulajdonosjel: szárazpecsét, ex libris, szállás régi tanári írással, hogy ez a könyv a ...-i magyar királyi főgimnázium tulajdona. Csak volt! – vágta rá az államosító hatalom, a markába nevetett, és továbbra is útját állta a jó irodalomnak.

A könyvesboltokat, legalábbis nálunk, orosz könyvnek

(Cartea Rusă) nevezték át. És számot kapott, mint akármely húsbolt vagy kenyérüzlet. Benne tobzódott a propagandaanyag. Ezt kellett eladni, ezt kellett ajánlani, forgalmazni. Ha nem ment másként, az állam is közbeszólt, jutalomkönyvként adta az esti pártgyűlések hallgatóinak, a káderiskolák jelesen végzett, hajlott korú növendékeinek. Arukapcsolással: egy Szergej Pavlovics Csöcserin egy Jókai Mórhoz. Felszerelte vele a közkönyvtárakat és községi könyvtárakat, melyeket sebtiben alapítottak, anélkül, hogy kezelőszemélyzetet is biztosítottak volna hozzájuk, függetlenül, megfizetett könyvtárkezelőt. Csak a pedagógusok látták el, megküzdve immelámmal, hideggel, nemtörődömséggel, közönnyel, nem olvasással. Aztán évente (tízévente) egyszer kijött a városi könyvtártól egy szigorú ellenőr, jegyzőkönyvet vett fel, benne a tényálladék enyhített, szelídített formájával, jelentette a központnak, amely még

szelidebben és enyhébben jelentette fölfelé, hogy a falvakon győzött a kulturális forradalom, a dolgozó kollektivisták és állami gazdasági béresek fűrt-feszt olvasnak traktorvezetés, cséplőgépetetés, szántás és vetés, takarmányozás, rántásrontás közben (helyett) is.

Na azért ne legyünk teljesen részrehajlók: milliószámban jelentek meg klasszikusok, sorozatok azokból a művekből, melyeket a gondoskodó, éber állami cenzúra – lélek- és elmetisztítási főhivatal – fogyasztathatónak ítélte. Sok-sok jó könyv hagyta el a sajtót, soha nem látott példányszámban. Bőkezű pártállami támogatással. Olcsón. Olcsóbb volt, mint az alapvető élelmiszerek. S ha ügyes és szemfüles voltál, ha tudatosan kerested a könyvet, akkor szép kis könyvtárat halmozhattál fel lakásodba (a közösbe, az „államosítottba”, a megkisebbedettbe, a szükség- és béreltbe, a blokkszűkébe szorított otthonodba).

Nem állítható, hogy nem volt néha enyhülés. Hogy nem szüremlelt be az újabb, a nyugati. Előbb a francia és az olasz, ahol erős volt a baloldal, majd végül az angolszász, ami győzedelmeskedett. És persze alkottak a hazai írók és költők, akiket olykor díjaztak, máskor megrugdostak, olykor kötelező házi olvasmánnyá magasztosultak, máskor kitiltottak közkönyvtárakból, olvasókönyvekből, sőt a hazából is. Vagy maguktól mentek szabadabb levegőt szívni.

Rengeteg cigarettafüst szállt fel a könyvek olvasása közben, némelyikből egy-két évtizeddel később is hamu pereg ki a befogott lapok alkotta völgyből. Bizonyosság, hogy elolvasták. Talán még újra is. Több nemzedék egymás kezéből kapva ki. Volt ilyen...

Csütörtöki kimenő
– Sebestyén Mihály rovata –

Ország – világ

Véglegesítővizsga-eredmények

70,80 százalékos az átmenési arány a tanárok idei véglegesítő vizsgáján az óvások elbírálása előtt, vagyis ennyien kaptak 8-ast vagy annál nagyobb jegyet – közölte szerdán az oktatási minisztérium. 2021-ben 72,90% volt a véglegesítő vizsgán részt vevő tanárok átmenési aránya. A vizsgaeredményeket szerdán 13 órakor tették közzé. Az átmenő jegyek számító 8-as és 10-es közötti átlagot 5136 vizsgázó érte el. Az óvásokat szerdán és csütörtökön 12 óráig lehet benyújtani. A végleges eredményeket augusztus 4-én teszik közzé a vizsgaközpontokban és a tanügyminisztérium honlapján. (Agerpres)

Növelnék

az ipar versenyképességét

Nicolae Ciucă kormányfő kijelentette, hogy a kormány szerdán 300 millió euró értékű állami támogatási programot hagy jóvá az ipar versenyképességének növelésére. A miniszterelnök a kormányülés elején tájékoztatót erről, és felkérte a szakminisztereket, hogy hozzák meg a kabinet által elfogadott beruházási csomag végrehajtásához szükséges intézkedéseket. A kormányülés napirendjén szerepel a feldolgozóipari beruházások támogatását célzó állami program létrehozásáról szóló határozattervezet. (Agerpres)

Túraösvényeket zártak le

A Kovászna megyei hegyimentő szolgálat a medvék fokozott jelenléte miatt ideiglenesen lezárta három túraösvényt Bálványos környékén. Leonid Moscviciov, a hegyimentő szolgálat vezetője kedden arról számolt be, hogy a medvék nagy száma miatt Bálványos környékén több túraösvényt (a kék ponttal jelzett, Buffogó fürdőhöz vivőt, a piros ponttal jelzett, Mária-fürdőhöz vezetőt és a piros háromszöggel jelölt, az Apor lányok feredőjéhez vezetőt) is kénytelenek voltak lezárni, és ezeken a nagyvadakra figyelmeztető táblákat kihelyezni. Hozzátette, a közeljövőben valószínűleg más túraösvények esetében is hasonlóan kell eljárniuk, többek között Sugásfürdő környékén. Moscviciov felszólította a lakosságot, ne etesse a medvéket, mert komoly veszélynek teszi ki magát, és arra is felhívta a figyelmet, hogy a törvény értelmében a nagyvadak etetése a természetvédelmi területeken tilos, és a tilalom megszegése bírsággal jár. Idén 13 engedélyt kértek veszélyes medvék kilövésére Kovászna megyében, és 10-et hajtottak végre. (Agerpres)

Megnyitották a horvátországi Peljesac hidat

Megnyitották a Horvátország számára stratégiai fontosságú Peljesac hidat, amely a szárazföld és a Peljesac-félsziget között ível át Bosznia-Hercegovina tengerpartjának elkerülésével, és amelynek megépítése ellen Sarajevó többször is szót emelt. A megnyitón Andrej Plenkovic horvát miniszterelnök kijelentette: a hid szamos, eddig fennálló idegenforgalmi, gazdaság, közlekedési és ellátási gondot megold. A híd 55 méter magasságban ível át a tengerből felett 2,4 kilométeren át, és így a boszniai tengerpartot kikerülve teremti meg az összeköttetést a Horvátországhoz tartozó Adria-parti területek között. A Komarna és Bijesta térségében megépített hiddal a két horvát országrész 300 év után „egyesült” újra. A híd építéséről négy évvel ezelőtt állapodott meg Zágráb a kínai China Road and Bridge Corporation vállalattal. A stratégiai fontosságú projekt összértéke 525 millió euró volt, a kivitelezést 357 millió euróval támogatta az Európai Unió. (MTI)

Gázháború

(Folytatás az I. oldalról)

Egyelőre az a javaslat, hogy a tagállamok önkéntesen korlátozzák a fogyasztást, de adott esetben, például ha nagyon kemény tél lesz, akár kötelező jelleggel is bevezetnék a gázfogyasztás csökkentését. Persze az ukrán elnök az oroszok gázárterrorizmusát emlegeti, újabb szankciókat követelve.

Románia számára biztosítva lesznek a készletek az 2022-23-as télre – közölte a kormány. Jelenleg az ország földgázraktalékai 55 százalékon állnak, ezt az arányt szeretnék „gyorsított ütemben” november 1-jéig 80 százalékra növelni. A kormány derülátása, miszerint a belföldi gázforrások, az ország fogyasztási profilja, a gazdaságvédelmi intézkedések garantálják a télre szükséges gázmenyiséget, enyhén szólva kissé túlzottan tűnik, mint ahogy az az ígéret is, miszerint a lakosságot, a kritikus iparágakat nem fogják érinteni a gázfogyasztás csökkentésére irányuló esetleges intézkedések. Szépen hangzó, biztató kijelentések. A kritikus iparágak maguktól fogják csökkenteni a termelésüket, az árakról, a szociális védelemről (hogy ne utolsó percben kapkodjanak, mint talaly) nem nagyon esik szó.

Remélhetőleg enyhe télünk lesz...

Jókívánások záporában

(Folytatás az 1. oldalról)

Isten gyermekeiként a templomokban is legyenek jelen életük fontos pillanataiban. A következőkben előfóhászt mondott és a 25. zsoltárból idézett *Furó Félix* egyetemi lelkész. Óriási kiváltság „az áldott orvos” munkatársának lenni – biztatta a jelenlévőket a prédikációt tartó *Papp Noémi* evangélikus lelkész, aki azt kívánta a végzősöknél, hogy a Jóisten segítségével „a bibliai becsület, szeretet, jószág értékeit magasra emelő életet tudjanak folytatni egy élhető, békés, szent világban”. Ehhez kért segítséget *Jakobos Barnabás* jezsuita szerzetes, majd a közösen elmondott ima után *Nagy László* unitárius lelkész mondott áldást a ballagókra. Az ünnepséget a marosvásárhelyi Főiskolások Ifjúsági Keresztyén Egyesülete, a MI-FIKE zenéje tette színesebbé.

Szép, de ugyanakkor nehéz és felelősségteljes az a hivatás, amely az emberi egészség ápolása, megtartása köré fonódik, és szerves része a helyes, kellő időben felállított, eredményes diagnózis, a gyors, a legjobb eszközöket használó eredményes kezelés, de a sikeres, hosszú távú betegségmegelőzés is. Szükséges hozzá sok elméleti, kóroktani és klinikai tudás, a gyógyszerek hatásainak, mellék- és kölcsönhatásainak ismerete, a szakirodalom fáradhatatlan böngészése, az orvosi és gyógyszerészeti kutatás eredményeivel, újításaival való folytonos ismerkedés – hangzottak el a szakmai tanácsok *prof. dr. Nagy Előd* köszöntőjében. A rektorhelyettes ugyanakkor a végzősök lelkére kötötte, hogy az elmondottak nem alkotnak egységes egészet, ha nem ötvözi emberszeretet, megfelelő empátia, együttérzés embertársaik, a betegek iránt. Nagyon sok kellő odafigyelés, a lélekjelenlét, a töretlen hit segít a váratlan és nehéz helyzetek megoldásában. Amikor dől a világhálóról az ostobaság, igyekezzenek hiteles forrásból tájékozódni, jó mesterektől tanulni,

használni a megszerzett tudást, meggyőződésüket, akár kisebbségben is. „Ne adjátok fel soha a magyarságotokat, anyanyelveteiket, bárhová és vetődtek a világon! Mivel az egyetem magyar tagozata szebb napokat is megért, és mivel az erdélyi magyar orvos- és gyógyszerésztársadalom lassú, de biztos fogyásnak indult, ahhoz, hogy ezt megfordítsuk, rátok is feltétlenül szükségünk van!” – hangzott el a ballagóknak szánt biztatás a rektorhelyettes köszöntőbeszédében.

Dr. Frigy Attila egyetemi docens az oktatók nevében búcsúzott a végzősöktől, és tanácsok helyett néhány jókívánást fogalmazott meg számukra.

A segítő szakmában dolgozó leendő orvosoknak, gyógyszerészeknek először is jó testi és szellemi egészséget, ez utóbbi terén tudást, tapasztalatot, bölcsességet, józan döntéseket (amire egy életen át szükségük lesz), a frissesség megőrzését, nyitottságot kívánt.

Mivel ebben a szakmában könnyen erodálódik a lelki egészség, a terhek viseléséhez, az emberség és az érzelmi egyensúly megőrzéséhez szerető családot, minőségi emberi kapcsolatokat, hitet kívánt. Továbbá, hogy találják meg azt a munkahelyet, azt a kisebb-nagyobb közösséget, ahol jól érzik magukat, amely fejlődésre kész, ahol a pozitív visszajelzések sem maradnak el, ugyanakkor a belső harmónia megteremtését és megőrzését, az örök emberi értékek, az élet képviselést és őrzését is.

Dr. Kincses Gyula, a Magyar Orvosi Kamara elnöke a végzetek előtt álló emberpróbáló feladathoz kívánt sok erőt. Első egyetemi napján találkozott a tanteremben azzal az üzenettel, amelynek lényege a változó világban változó szakmában azóta sem változott: *Salus aegroti suprema lex esto*, azaz: A beteg üdvé legyen a legfontosabb törvény. Amikor a hippokratészi eskü tartalma is változik, hiszen az orvos

Fotó: Nagy Tibor

már nem csak az egyes betegekért, de a népesség egészségéért is felelős, és a többi beteg érdekében köteles gazdálkodni az erőforrásokkal, a változó szakmai környezet miatt pedig mindent újra kell tanulni, a betegnek továbbra is csak egyetlen tulajdonsága van: a betegség. A meghívást megköszönve beszéde végén azt hangsúlyozta, hogy a ballagók az anyaországra számíthatnak, de ne felejtsek el, hogy az itthoni közösség is számít rájuk.

Kollégái nevében *Benedek Tünde*, az Általános Orvosi Kar végzőse mondott köszönetet szüleiknek, tanáraiknak, a barátoknak, a házas társaknak, akik e sok munkával, áldozattal járó úton mellettük álltak. Majd kiemelte, hogy a cél, amelyet évekként elölött kifizettek, nem pusztán diplomát jelent, nem csupán egy szakma alapjainak elsajátítását, hanem a hivatás melletti elköteleződést is, a gyógyítás szolgálatát, a segítőkézséget, az emberséget.

A jövő orvosait, fogorvosait, apo-

lót, gyógyszerészeit üdvözlő beszédében *Soós Zoltán*, Marosvásárhely polgármestere megköszönte, hogy az életünk egyik legnehezebb részét jelentő járvány időszakában „példaértékű közösségi összefogásnak lehettünk részesei és tanúi”. Marosvásárhelyen több, időseket segítő önkéntes akció indult, amelyben az egyetemi hallgatók közül sokan részt vállaltak, idős városlakóknak segítettek a gyógyszerek beszerzésében és a bevásárlásban. Emellett eleget kellett tenniük az egyetemi feladatoknak is, ami dupla áldozatot jelentett. A polgármester kijelentette, hogy az egyetem továbbra is számíthat az önkormányzat támogatására a tudományos és közösségépítő rendezvények megszervezésében.

Dr. Vass Levente, az egészségügyi minisztérium államtitkára, a ballagást szervező Studium-Prospero Alapítvány ügyvezető elnöke rámutatott, hogy miközben megyei szinten 38 százalék a magyar lakosság aránya, a korábbi 23 százalékról 4 százalékra csökkent a magyar nyelvű osztályvezetők száma a klinikákon, ahol kevesebb az orvos és az alkalmazott is. Ezért arra biztatta a végzősöket, hogy utóvédjei vagy előőrsei legyenek egy megmaradni akaró menetszlopban.

A továbbiakban *dr. Szilágyi Tibor* professzor az EME Orvostudományi Szakosztálya nevében átadta a Kovács Dezső professzor által alapított, és az egyetem első rektoráról elnevezett Csögör Lajos-díjat. A pénztalomból és emléklapból álló elismerést az évfolyamelső diákok vehették át: *Benedek Tünde* és *Papp Andrea Kinga* az Általános Orvosi Kar végzettje, *Péterfi Orsolya*, a Gyógyszerészeti Kar évfolyamelsője és *Varga Natália-Edina* az általános orvosi asszisztens szakról.

Dr. Szilágyi Tibor professzor felkérte a végzősöket, hogy a jövőben vegyenek részt az Orvostudományi

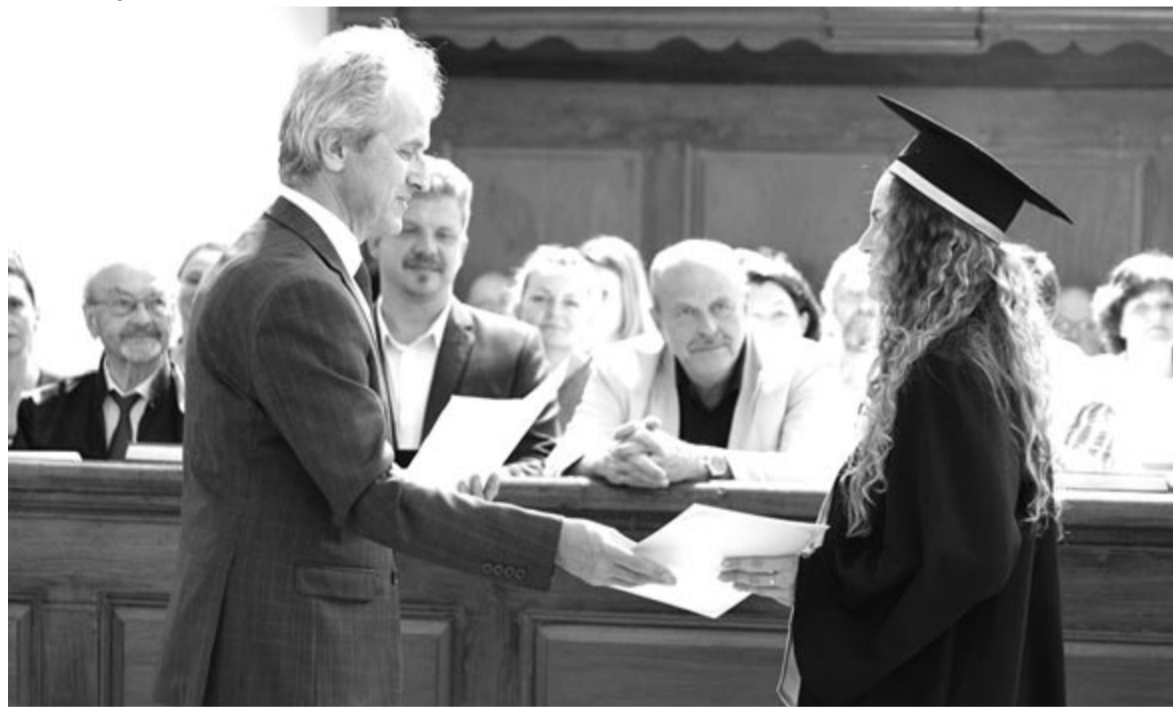
Szakosztály tudományos munkájában.

Az ünnepség kiemelkedő pillanata volt, amikor valamennyi végzősnek átadták a díszoklevelet. Ezt megelőzően *dr. Jung János* egyetemi tanár szövegezte a ballagókhöz a gyógyító munkát végző szakember személyiségének néhány alapvető pozitív és negatív tulajdonságát felsorolva. *Dr. Szabó Béla* egyetemi tanárral közösen átadták az Általános Orvosi Kar hármasszériájának a díszoklevelét. A négyes széria végzősei *dr. Frigy Attila* docenstól és *dr. Vass Levente* államtitkártól vették át. A fogorvosi kar végzettjeinek *dr. Markovics Emese Rita* egyetemi adjunktus, a Gyógyszerészeti Kar végzőseinek *dr. Sipos Emese* professzor, az általános asszisztens szak hallgatóinak *dr. Sólyom Árpád* egyetemi tanársegéd adta át az oklevelet. Idén első alkalommal vehették át az oklevelet a csak román nyelven működő karok magyar anyanyelvű diákjai *dr. Szász József Attila* dékánhelyettes-től.

A hippokratészi eskü szövegét *prof. dr. Nagy Előd* rektorhelyettes olvasta fel, amit felállva mondtak utána a végzősök.

A Magyar Diákszövetségnek a ballagás megszervezésben részt vett hallgatóinak, a Samaritanus mentőszolgálatnak, a Marosvásárhelyi Főiskolások Ifjúsági Keresztyén Egyesületének, valamint a Vártemplomnak és a várigazgatóságnak szóló köszönet következett. A műsorvezető kiemelte, hogy a háttérintézmény-rendszer működése, valamint a vártemplomi ballagás megszervezése nem volna lehetséges a Nemzetpolitikai Államtitkárság és a Bethlen Gábor Alap támogatása nélkül.

A tartalmas, megható ünnepség nemzeti imánk és a székely himnusz elnéklésével zárult.

Illegális növényvédő szerekkel kereskedőkre csaptak le 31 országban

Illegális és hamisított növényvédő szerek előállításával és kereskedelmével foglalkozókra csaptak le egy 31 országra kiterjedő, nagyszabású nemzetközi razzia keretében, tíz embert őrizetbe vettek, 1150 tonna engedélyzetlen növényvédő szert lefoglaltak, és bezártak egy ilyenek gyártásával foglalkozó üzemet – közölte az Európai Unió rendőrségi együttműködési szervezete (Europol) kedden.

A hágai székhelyű uniós szervezet tájékoztatása szerint a január 25. és április 25. között tartott Silver Axe művelet – amelyben több

EU-szervezet is részt vett – a kikötőkre, a repülőterekre és a szárazföldi határátelölőhelyekre összpontosított.

A hatóságok immár az online piactereket is figyelemmel kísérték, az online vásárolt termékek átvételéhez megadott kiszállítási címek felkeresése számos felderítéshez vezetett – közölték.

Az Europol arra hívta fel a figyelmet, hogy növekszik a hamisított növényvédő szerek behozatala mellett az illegális vegyi anyagok gyártása is az Európai Unióban. A nem engedélyezett összetevőket csak az előállítás végső szakaszában használják fel,

majd a szerezket ismert márkák nevével címkézik fel, mielőtt a fekete piacon értékesítik őket – írták.

Közölték: a hatóságok az illegális növényvédő szerek, gyomirtó szerek, rovarölő szerek és gombaölő szerek kereskedelmének növekedését főként Európa déli országaiban és a Fekete-tenger térségében észlelték. Noha a Törökországból származó illegális növényvédő szerek behozatala erősödött, Kína továbbra is az első számú származási ország – írták.

Az uniós tagállamok között a műveletben részt vett Ausztria, Belgium, Bulgária, Cseh-

ország, Dánia, Észtország, Finnország, Franciaország, Görögország, Hollandia, Horvátország, Írország, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Luxemburg, Magyarország, Málta, Németország, Olaszország, Portugália, Románia, Spanyolország, Szlovákia és Szlovénia. Bekapcsolódtak unión kívüli országok is: Brazília, az Egyesült Államok, az Egyesült Királyság, Kolumbia, Norvégia és Ukrajna.

Ez volt a hetedik Silver Axe, a korábbiak során 4921 tonna illegális növényvédő szert lefoglaltak le az illetékes hatóságok – tették hozzá. (MTI)

HARMÓNIA

Egészség – életmód – otthon

Szerkesztette: Menyhárt Borbála

Egészségügyi és szexuális nevelés – csak 8. osztálytól, szülői beleegyezéssel

Aggasztóan sok a lányanya Romániában

A romániai tizenévesek korábban kezdik a szexuális életüket, mint más európai fiatalok, és sokan nem is védekeznek. Ez növeli a nemkívánt terhességek kockázatát, az ország európai viszonylatban élen jár a 15 évnél fiatalabb lányanyák számának tekintetében. Ilyen körülmények között júniusban napvilágot látott a törvénymódosítás, miszerint csak nyolcadik osztálytól és csak a szülő beleegyezésével lehet az iskolákban egészségügyi és szexuális nevelő órákat tartani, ami miatt valószínűleg éppen azok a fiatalok maradnak majd ki belőle, akiknek a körében a legtöbb a lányanya.

Menyhárt Borbála

Az egészségügyi és szexuális nevelés nagyban hozzásegíti a fiatalokat az óvatosabb és körültekintőbb viselkedéshez, illetve ahhoz, hogy később kezdjék a szexuális életet. A Szexuális Nevelésért Társaság (SECS) által július közepén közzétett felmérés eredményei szerint a válaszadók többsége, 77 százaléka egyetért azzal, hogy az iskolában helye van az egészségügyi és szexuális nevelésnek.

Nemzetközi kutatások szerint azokban az országokban, ahol az iskolákban a gyerekek életkorának megfelelő, tudományos tényeken alapuló oktatást vezettek be a párkapcsolatokról és a szexualitásról, a fiatalok később kezdték el a szexuális életet, nőtt a védekezési lehetőségeket igénybe vevők aránya, csökkent a kockázatos szexuális kapcsolatok száma, és ezáltal a nemi betegségek átadásának a kockázata, illetve visszaesett a nem kívánt terhességek és az abortuszok száma – világított rá *Gabriel Brumariu*, a SECS projektmenedzsere.

A felmérés kapcsán napvilágot látott közleményben néhány példát is említettek, többek között Hollandiát, ahol létezik egy jól kidolgozott, átfogó szexuális felvilágosító program, és a tapasztalat az, hogy miután elkezdtek oktatni ezt a tantárgyat az iskolákban, 15%-ra csökkent azon tizenévesek aránya, akik 12 és 14 éves kor között kezdik el a szexuális életet.

Dánia 1930 óta úttörő szerepet játszik a szexuális nevelés terén. Az 1970-es években a szexuális nevelés kötelező tantárgy lett az iskolákban, így az országban 2014-ben a 15-17 éves lányok körében 1,1 ezrelék volt a szülések aránya, ami a legalacsonyabb Európában. Hollandiában a tinédzserek 90%-a használ óvszert az első szexuális együttlétkor.

Ezzel szemben Romániában aggasztóan magas a lányanyák száma, európai viszonylatban az első helyen állunk a 15 évesnél fiatalabb anyákat illetően.

Egy, az UNICEF Románia által 2022 januárjában közzétett dokumentum szerint igen aggasztó tendenciára világítanak rá a tinédzszerterhességre vonatkozó Eurostat-adatok: a 2015-2019 közötti időszakban az Európai Unióban Bulgária után Romániában volt a második legmagasabb a tinédzszerterhességek aránya. A 10-14 éves romániai lányok körében a szülések aránya 8,5-szer magasabb az uniós átlagnál, míg a 15-19 éves lányanyák aránya 3,4-szerese az uniós átlagnak.

Romániában 10-ből egy gyermeknek tizenéves anyja ad életet, és minden hatodik tizenéves lány, akinek 15 éves kora előtt született gyermeke, 18 éves kora előtt második gyermekét is vállal.

A 2021-es statisztikák szerint 2020-ban országszerte 668 15 évnél fiatalabb lány szült, és több mint 15 ezren 15-19 évesen hozták világra a gyermeküket. 2020-ban az összes szülés 9,31 százaléka 19 évnél fiatalabb volt az édesanya.

A felmérés készítői szerint a romániai tizenévesek korábban kezdik a szexuális életet, mint az európai országokban élő kortársaik, és sokan nem védekeznek, ami jelentősen nö-

Csépi Éva Andrea

veli a nemi betegségek, valamint a terhesség kockázatát, egy olyan életkorban, amikor ennek a következményei rendkívül károsak lehetnek az egészségükre, érzelmi világukra, valamint az iskolai előmenetelükre, a szakmai felkészülésükre. A statisztikák szerint 15 éves korban minden negyedik fiú (24%) és minden hetedik lány (14%) állítja, hogy volt már szexuális kapcsolata. Ezek közül minden negyedik nem védekezik. A fogamzásgátló módszerek használatának aránya a 15-24 évesek körében mindössze 53 százalék – mutatnak rá.

Mi szól mellette?

A SECS által kezdeményezett, és idén február-márciusban végzett felmérés eredményeiből kiderül, hogy a válaszadók a szexuális felvilágosítást leggyakrabban a védekezési lehetőségekkel, valamint a fogamzásgátló módszerekkel (23%) azonosítják. A szexuális nevelés és az egészségügyi nevelés közötti különbséget a válaszadók több mint háromnegyede (79%) ismeri.

A megkérdezettek többsége, 74%-a úgy véli, hogy mind a szexuális, mind az egészségügyi nevelésnek helye van az iskolai oktatásban, 20% gondolja úgy, hogy inkább az egészségügyi nevelést kellene tantárgyként bevezetni. Azoknak a 39%-a, akik szerint a szexuális nevelés kellene legyen a prioritás, ennek fő okaként a tájékoztatás és a tudatosítás jelentőségét emelte ki. A nem kívánt terhesség elkerülése a másik ok, amiért a válaszadók 23%-a szerint fontos a szexuális felvilágosítás. Továbbá 7%-uk azt tartja, hogy az iskolai szexuális felvilágosítás azért fontos, mert a családban ez tabutémának számít. A további okok, amiért ezt fontosnak tartják: a nemi betegségek kockázatának a csökkentése (5%), a terhességmegszakítások számának a csökkentése (2%), a szexuális bántalmazások visszaszorítása (2%), valamint a szexuális élet késleltetése (2%).

Egészségügyi nevelés és szexuális felvilágosítás különböző életkorban

A felmérésben részt vevők 77 százaléka azt állította, hogy az iskolai szexuális felvilágosítás bevezetése mellett szavaznának, ha lenne rá lehetőségük, és 75 százalékuk egyetértene azzal, hogy a gyereke szexuális nevelésen vegyen részt az iskolában. Azoknak a válaszadóknak a 20 százaléka, akik úgy vélik, hogy a szexuális nevelésnek nincs helye az iskolában, az elutasítás fő okaként azt nevezte meg, hogy ilyen jellegű tevékenység nem zsengekorú gyerekeknek való. A szakképzett személyzet hiánya a másik ok, amiért 16%-uk elutasítja ezt. 13 százalékuk véli úgy, hogy

a szexuális felvilágosítás a szülők dolga lenne. A válaszadók szerint az egészségügyi, valamint a szexuális nevelést különböző életkorban kellene elkezdeni. Előbbi esetben úgy vélik, erre a 9 éves kor a megfelelő, utóbbit 14 éves korra időzítenék.

Szakembertől jusson információhoz a gyerek

Azon válaszadók többsége, akik úgy vélik, a szexuális nevelésnek helye van az iskolában, hatékonyabbnak érzi azt, ha a diákokhoz az iskolában szakembertől származó információk jutnak el, mintha más, megbízhatatlan forrásokból tájékozódnának. Ezenkívül a többség (94%) úgy gondolja, hogy a szexuális felvilágosítás révén visszaszorítható a nemi betegségek és a nem kívánt terhességek kockázata. Ugyanakkor a válaszadók több mint háromnegyede úgy gondolja, hogy egyes szülők nem beszélgetnek otthon erről a gyerekeikkel, részben azért, mert szégyellik szóba hozni. Az iskolai szexuális felvilágosítást ellenző válaszadók több mint fele szerint ez a szexuális élet korai elkezdéséhez vezet. Ugyanilyen arányban (58%) gondolják úgy, hogy a romániai oktatási rendszer nem áll készen a szexuális nevelésre. Az ilyen nevelést ellenzők több mint fele szerint a szülők is felvilágosíthatják otthon a gyereket, és ugyancsak 50% állította, hogy a diákok maguk is képesek információkat szerezni ezen a téren. Ami az egészségügyi nevelés oktatására alkalmas személyt illeti, a válaszadók 43%-a egészségnevelési szakembert ajánl, míg 25%-uk inkább egy orvost tartana megfelelőnek. A szexuális nevelés oktatására a válaszadók 46 százaléka egy szexuális felvilágosítással foglalkozó szakembert tartana alkalmasnak, 20% pszichológust, 19% pedig orvost.

Az iskolai szexuális neveléssel kapcsolatban a válaszadók mintegy fele (48%) úgy gondolja, hogy ennek fakultatívnak kellene lennie, míg 46% szerint kötelezővé kellene tenni. Ezen túlmenően a válaszadók több mint kétharmada véli, hogy a szülőknek beleegyezésüket kell adniuk ahhoz, hogy gyermekük szexuális felvilágosító órákon vegyen részt. A válaszadók szerint ezeken az órákon elsősorban a következő témák kellene szóba kerüljenek: a nők jogai (94%), a nemi betegségek (92%), a közös beleegyezésen alapuló szexuális kapcsolat (91%), az érzelmi intelligencia (91%), valamint a szexuális erőszak megelőzése (90%).

A legveszélyeztetettebb fiatalok nem férnek majd hozzá

A gyerekek iskolai szexuális nevelése kapcsán született döntés nemrég Romániában. Míg a szakemberek fontosnak és hasznosnak tartják, mások, például a román ortodox egyház vagy a Románok Egyesüléséért Szövetség tiltakoznak ellene. A június végén napvilágot látott törvénymódosítás értelmé-

ben nyolcadik osztálytól rendszeresen tartani kell az iskolában egészségügyi nevelési órákat a nemi betegségek és a serdülőkori terhesség megelőzése érdekében, ám a diákok csak szülői hozzájárulással vehetnek részt az órákon, emiatt sokak szerint a módosítás ebben a formában nem célravezető.

Csépi Éva Andrea Maros megyei parlamenti képviselő tartózkodott a szavazásnál, ugyanis az a véleménye, hogy az iskolákban ha csak 8. osztálytól, illetve a szülők beleegyezésével lehet elkezdeni a szexuális nevelést, nem biztos, hogy eléri a legveszélyeztetettebb célközönséget, ugyanis azáltal, hogy kérényezni kell a részvételt, sok gyermek eleshet majd attól, hogy szakszerű és fontos információkhoz jusson, ha szülei nem nyújtják be a szükséges kérényeket a tanintézetben. Ez főleg a hátrányos helyzetű közösségekben élőkre nézve aggasztó, ahol a legmagasabb a tinédzszerkori terhességek és a lányanyák száma.

– A gyermekjogvédelmi törvény módosításával egyetértettem, hiszen olyan változásokat tartalmaz, amelyekre szüksége van a rendszernek. Ellenben bekerült egy olyan cikkely, amely az egészségügyi és szexuális nevelésre vonatkozik, és ezzel ebben a formában nem értek egyet, emiatt tartózkodtam a szavazásnál. A módosítás még jobban megszigorította a fiatalok egészségügyi és szexuális neveléshez való hozzáférést, hiszen csak nyolcadik osztálytól, és kizárólag szülői beleegyezéssel vehetnek részt a felvilágosító órákon. Immár két éve vitatott kérdés, hogy kell-e vagy sem a szülő beleegyezése ahhoz, hogy a gyereke részt vegyen azokon az órákon, amelyeken számos olyan hasznos információt sajátíthat el, amelyekre szüksége van az egészséges fejlődés szempontjából. Azt gondolom, hogy sok esetben pontosan azok a gyerekek fognak elesni az alapvető információktól, prevenciós jellegű neveléstől, akiknek a legnagyobb szükségük van rá. Például annak a vidéki, hátrányos helyzetű közösségben élő gyerekeknek a szülei, akik esetleg nem is tudják, milyen jegyei vannak, mit tanul az iskolában, nem fognak bemenni a tanintézetbe, és írásban kérik, hogy a gyerekek részt vehessen ezeken az órákon. Ezért úgy gondolom, ezek az órák kötelezőek kellene legyenek, és amennyiben a szülő nem szeretné, hogy a gyereke részt vegyen rajtuk, legyen lehetősége kivenni őt. Tudom, hogy megoszlanak a vélemények, sokan azt mondják, a szülő feladata a gyerek felvilágosítása, viszont gyakori, hogy a szülő nem akar, vagy nem tudja hogyan beszéljen erről, és mire észbe kapnak, hogy kellene, már késő. Látjuk, hogy a gyerekeket milyen online tartalmak veszik körül, nem dughatjuk a fejünket a homokba, mondván, hogy az én gyerekem nem fér hozzá ilyen tartalmakhoz. Nagyon fontos, hogy az iskolában felkészült szakemberek az adott korosztálynak megfelelően tájékoztassák a gyereket, az Egészségügyi Világszervezetnek van egy ajánlása, ahol korcsoportokra lebontva elérhető, mely életkorban milyen információ ajánlott a gyerekeknek, kezdve a testének a megismerésétől a testi-giáig, a menstruációjig, a szocializációs szabályokig, majd a párkapcsolatig, a nemi betegségekig és a védekezésig.

Ugyanakkor azzal sem értek egyet, hogy csak nyolcadik osztálytól tartanak szexuális nevelési órákat, ugyanis ez túl késő, a szakemberek véleménye is egyértelműen az, hogy sokkal hamarabb és az adott korosztálynak megfelelő információkat kell eljuttatni a gyerekekhez – adott hangot véleményének a parlamenti képviselő.

Fotó: Szent Balázs Alapítvány

Stílustanácsadás

Kihozni az emberből a legtöbbet és a legelőnyösebbet

Bizonyára sokan gondolják, hogy a stílustanácsadó a kifutók, a divat, a sztárok világának kiváltsága. Ezt cáfolja meg a marosvásárhelyi Hajnal Zsuzsa története, akit a honvágy hazacsalogatott a londoni divatvilágból, és bebizonyította, hogy nemcsak a világvárosokban, hanem egy Marosvásárhely méretű településen is van igény stílustanácsadóra: a politikusoktól a gyermeknevelési szabadságról visszatérő édesanyákig, a tizenéves kamaszoktól a hatvanas nyugdíjasokig igen tág az ügyfélköre.

Menyhárt Borbála

London helyett a szülővárosát választotta

Zsuzsi és a divat összefonódása nem új keletű, már gyerekkorában is érdekelte a dizájn, az öltözködés, ruhákat is varrt, nemcsak a babáinak, hanem magának is. Ez a szenvedélye később sem illant el, főleg, hogy úgy hozta a sors, hogy évekig Londonban élt, ahol a British College of Professional Styling szakán tanult szín- és stílustanácsadást, majd lehetősége volt a szakmájában dolgozni kirakatrendezőként, látványtervezőként a Harrodsban, a Selfridgesben. Zsuzsa elárulta, amikor hazajött a szülővárosába, nem tudta elképzelni, hogy mit kezd itthon ezzel a tudással, meg sem fordult a fejében, hogy itt is lehet rá igény, így igen kellemes meglepetés volt számára, amikor az emberek kezdtek érdeklődni a stílustanácsadás iránt. Amikor afelől érdeklődöm, hogy ki fordul stílustanácsadóhoz, Zsuzsa rámutat, az ügyfelei között politikusok, orvosok, pedagógusok, de olyan édes-

anyák is vannak, akik egy-két gyerek után gyermeknevelési szabadságról térnek vissza a munkahelyükre, és szeretnék megtalálni a számukra előnyös stílust. A 12 éves fiútól a 75 éves nagymamáig sokan megfordultak már nála.

Zsuzsa úgy véli, egy stílustanácsadónak az a dolga, hogy az adott személyből a legtöbbet és a legelőnyösebbet hozza ki. Ugyanis ha tisztában vagyunk a testalkatunkkal, a stílusunkkal, a színeinkkel, akkor nem vásárolunk gondolkodás nélkül mindenféle ruhaneműt, ami a szemünknek tetszik, hanem csak olyan darabokat választunk, amelyek előnyös számunkra, és amelyekről tudjuk, hogy valóban használni fogjuk. Egy jól megválasztott szín ugyanis kiemeli a szemünk, a bőrünk, a

hajunk karakterét. A színtanácsadás abban segít, hogy megértsük, melyik árnyalat van ránk jó hatással, miért áll jobban egyik vagy másik ruhánk, és melyik teszi fakóvá, szürkévé a bőrünket, esetleg emeli ki a bőrhibáinkat. Így a szakember a kliens fizikai adottságainak megfelelően próbálja a számára legelőnyösebb színeket kiválasztani, figyelve az illető testalkatára, arcformájára, illetve az arányokra.

– A stílustanácsadó több mindennel foglalkozik, például személyi vásárlással, testalkat-elemzéssel, szintípus-elemzéssel, azért, hogy valóban személyre szabottan tudjanak az emberek a testalkatukhoz, nyak kivágásukhoz, bőrtípusukhoz, szemszínükhöz illő ruhadarabokat választani a boltban, ne csak úgy összevissza vásároljanak – foglalta össze a munkája lényegét. Zsuzsa négyféle szolgáltatást nyújt, egyik a szín- és a stílustanácsadás, amit általában egyben kérnek a hozzá

fordulók. Ez abból áll, hogy első lépésben ismertető egy rövid színlelméletet, ugyanis tudni kell, hogy a tanácsai nem szubjektív megítélésen alapszanak, hanem ennek komoly szakirodalma van, aminek alapján a stílustanácsadó a munkáját végzi. – A színtanácsadáson megállapítjuk, melyek az illető számára a legelőnyösebb színek, mennyire kontrasztos, hogy inkább élénk vagy pasztell, hideg vagy meleg színek emelik ki az egyéniséget. A stílustanácsadásnak a testalkat-elemzés is része, arra törekszünk, hogy a testnek az alsó és a felső része legyen egyensúlyban. Az emberi test olyan, mint a rágógumi, ha valamit nyújtunk, például deréktól lefelé, akkor vékonyodik. Ha felosztjuk, például kivágásokkal, zsebekkel

minél több kis részre, rövidül és széleseedik. Ezekkel az optikai vonalakkal szépen lehet játszani, annak érdekében, hogy arányossá tegyük a felső- és az alsótestet.

Van amikor azért fordul valaki hozzám, mert nem találja a saját stílusát, és ebben segítek neki. Hosszasan elbeszélgetünk, például megnevez hírességeket, akiknek a stílusa tetszik neki, és a válaszai alapján megpróbáljuk behatárolni, mi az, ami közel áll hozzá – avat be a stílustanácsadás menetébe Zsuzsa, aki személyre szabott ékszerket is készít, illetve egy csikszeredai optikában szintípus-elemzést kínál, valamint segít a szemüvegválasztásban az ügyfeleknek.

Vásároljunk tudatosan!

A harmadik szolgáltatás, amiért Hajnal Zsuzsához lehet fordulni, az a személyi vásárlás. A szín- és stílustanácsadást követően elmegy a klienssel a boltba, és alapdarabokat vásárolnak a számára, őszi kabátot, tavaszi dzsekit, nadrágot, szoknyát, inget, amelyeknek a szabásmintája, illetve színvilága illik hozzá. – Ilyenkor érdemes odafigyelni arra, hogy olyan színeket válasszunk, amelyek sok mindennel találhatnak. Ha valakinek melegebb a tónusa – például én ősz vagyok, így melegebb, föld színeim vannak –, egyértelmű, hogy az alapdarabjaim nem feketék lesznek, hanem barna, arany-, bronzszínűk. Akkor rontjuk el általában a vásárlást, amikor egy adott ruhadarab tetszik a szemünknek, de nem vagyunk tisztában azzal, hogy mi áll jól és mi nem, nem beszélve arról, hogy általában a próbafülkében lévő mesterséges fényforrás kontrasztossá tesz, vagy hideg vagy meleg tónust kölcsönöz a bőrünknek, ezért úgy fog tűnni, jól áll a darab, amit éppen felpróbálunk. Ellenben amikor otthon fölveszszük, már teljesen másként mutat rajtunk, és bosszankodunk, hogy miért is vettük meg. Ugyanakkor gyakori, hogy egy-egy ruhadarab évek óta ott áll a szekrényünkben, nem tudunk megválni tőle, de nem hordjuk, mert valamiért nem érezzük jól magunkat benne. Illetve az is, hogy tele ruhával a szekrény, de nincs egy darab, amit felvennénk, mert egyik-

szerzik be az egyes darabokat. Zsuzsa megjegyzi, nemrég egy különlegesebb felkérése is volt, egy menyasszonyt és egy vőlegényt öltöztetett fel, akik tematikus esküvőt szerveztek, a charlestone és a 20-as évek stílusának jegyében.

Emellett arra is van példa, hogy elmegy az ügyfélhez haza, közösen átnézik a gardróbját, és összekombinálják az egyes darabokat, vagy Zsuzsa készít egy listát arról, hogy milyen alapdarabokat kellene beszereznie ahhoz, hogy személyre szabott legyen a ruhahatára.

Sem a testalkat, sem a szintípus nem változik az életünk során

A Marosvásárhelyen élő színtanácsadó fontosnak tartja hangsúlyozni, hogy sem a szintípus, sem a testalkatunk nem változik az életünk során, arányosan fogunk hízni vagy éppen fogyni. Például ha valakinek alma testalkata van, azaz rövidebb a törzse és szélesebb a váll, de arányaiban hosszabbak a végtagjai, bármennyit hízhatsz, mindig hasra, vállra, mellre fog hízni. Ha valaki homokóra testalkatú, azaz nagyobb a melle, szélesebb a csípője, meghízhat 150 kilóra is, úgyszólván marad. A méretek változnak, viszont a testalkatunk nem, így a számunkra előnyös szabásminták sem. A színeinkkel ugyanaz a helyzet, az, hogy genetikailag milyen az altonusunk, nem fog változni, és sajnos, ami tetszik a szemünknek, nem mindig áll jól. A hideg vagy meleg altonussal születik az ember, ez nem változik az élete során, ezért fontos hogy tudjuk, a színkálán melyik az a szín, amely elmos, és melyik az, amely kiemel.

– Rengeteg színkandóm van, minden színből többféle árnyalat, tónus, intenzitás. Például a zöldnek van húsz-harminc árnyalata, hidegebb, melegebb, pasztelebb, élénkebb, ahogy odatesszük az arc közelébe, olyan, mintha filtereket használnánk, egyiktől ragyog az arc, a másik pedig teljesen elnyomja. Alig hiszik el az emberek, hogy mennyire másként néznek ki egyik vagy másik szín hatására.

Kiválóan lehet játszani a színekkel, csak tudni kell tudatosan csinálni, ugyanis mást kell választani, amikor fel akarunk tűnni, szépek szeretnénk lenni, és újra mást, amikor el akarunk bújni, vagy pár évvel öregebbnek szeretnénk tűnni, például ha állásinterjúra megyünk – mutatott rá Zsuzsa.

Enikő receptjei

Rózsa Enikő

Zöldségleves gazdagon

Egy jó púpozott evőkanál kacsaszírt felolvastunk, egy nagyobb murkot meghámozunk, megmosunk, és a reszelő apróbb részén lereszeljük. Megdinszteljük a zsírban, amíg szép sárga nem lesz. 35 dkg csirkemellfilét kockára vágva beleteszünk, és fehéredésig óvatosan kevergetjük a reszelt murokkal, majd 3,5 l vízzel feltöltjük. Négy tyúkhúsleveskockát, ízlés szerint sót, pár szem borsot, egy fej hagymát (egészben), egy szál zellerzöldet, két nagyobb murkot, egy kisebb zellergumót, egy kisebb piros kápia paprikát, két petrezselyemgyökeret, egy karalábét kis kockákra vágva a murkos-csirkemelles alaphoz adunk. Lefedve 30 percig lassú tűzön főzzük. Egy

nagyobb krumplit kockára vágva, egy szelet káposztát felaprózva a leveshez adunk, majd kb. 10 pernyi főzés után egy pohár zöldborsót, egy kisebb cukkinit kockára vágva, egy csipetnyi cukrot, két evőkanál előre megmosott rizset, és tovább főzzük, amíg minden puha nem lesz, a leves meg

aransárga. Ízlés szerint még fűszerezhetjük. Mi csipős paprikával fogyasztjuk.

Áfonyás palacsinta

Négy tojást, egy mokkáskanál sót, egy kávéskanál olívaolajat, 12 evőkanál lisztet szén-savas ásványvízzel simára keverünk. Annyi ásványvizet adjunk hozzá, amíg folyékony, de sűrű masszát kapunk. Azt kétfelé osztjuk. Egyik részéhez egy kávéskanál áfonyaszörpöt adunk, ha nincs, akkor egy evőkanál áfonyalekvárt. A palacsintákat mindkét

oldalukon kisütjük, és megtöltjük áfonyalekvárral. Egymás mellé helyezünk három megtöltött, felcsavart palacsintát úgy, hogy középen a színes legyen, és körbetekerjük. Fagylalttal, pudinggal, tejszínhabbal fogyaszthatjuk.

Paradicsomos vagdalt hús makarónival

50 dkg pulykamellet, 3 fej hagymát 1 dl olajon megdinsztelünk, sózzuk, borsozzuk, 6 cikk zúzott fokhagymával és kevés vegetával ízesítjük. Két nagy paradicsomot apró darabokra vágunk, a húshoz adjuk, rátöltünk fél dl száraz vörösbort és annyi vizet, hogy éppen csak ellepje. Egy babérlevelet, kevés bazsalikomot adunk hozzá, és 40 perc alatt készre főzzük. Pici cukrot vagy mézet, 1 evőkanál lisztet, 1 púpozott kávéskanál őrölt piros paprikát kevés vízzel, 1 evőkanál paradicsompürével kikeverünk, és a hússal

összefőzzük. Aki pikánsan kedveli, az csilikrémet és több darált borsot adjon hozzá. Makaróni passzol hozzá a legjobban.

Málnadzsem

Négy kg málnát megmosunk, majd szűrőbe téve lecsepegtetjük. Három citrom levét és rostját rácsavarjuk, majd 1 kg cukorral megszórvva főni tesszük. Folytonosan kavargatjuk, nehogy odasüljön. Forrás után kb. 25 percet főzünk, majd 1/4 kg mézet adunk hozzá, amivel 2-3 percig főzzük.

Aki akarja, átpasszírozhatja, de nem muszáj. Három gelfixet 5 evőkanál cukorral összevegyítünk, és a forró masszába keverjük. Amikor forr, még párat keverünk rajta, majd eloltjuk a lángot alatta. Vigyázzunk, hogy ne főzzük percekig a gelfixszel, mert nagyon híg lesz. Üvegekbe töltjük, majd miután lezártuk, „fejre” állítjuk, így légmentesítjük, majd száraz dunsztba tesszük. Amikor kihűl, mehet a kamrába.

Jó étvágyat kívánok!

Corvinus-kutatás: új módszer az elfogadható egészség mérésére

Az állami egészségügyi döntéshozatal segítheti a Budapesti Corvinus Egyetem (BCE) kutatása, amely arra ad választ, hogy milyen egészség-problémákat tartanak elfogadhatónak az emberek különböző életkorokban.

Az egyetem MTI-hez csütörtökön eljuttatott közleménye szerint a Hermann Zoltán és Zrubka Zsombor – a BCE és az Óbudai Egyetem kutatói – által kidolgozott új módszer elsőként szolgáltat teljes körű és kellően pontos becslést arról: a lakosság milyen arányban tartja elfogadhatónak egyes életkorokban az egészségi problémák különféle kombinációit.

Mint írták, a források korlátozottsága miatt az egészségügyi közzététel feladata, hogy a döntéshozók számára értékeljék az egyes eredményeket az új terápiák finanszírozásának alapját az az elv adhatja, hogy minél több ember az életkorának megfelelő, elfogadható egészségi állapotba kerüljön. Ehhez pontosan mérhetővé kellett tenni, hogy különböző élet-

korokban milyen egészségi állapotokat tartanak elfogadhatónak az emberek – tették hozzá.

A kutatók a terápia által elért javulás (egészségnyereség) mérésére leggyakrabban használt kérdőívet vették kiindulópontul, amely a problémákat az életminőség szempontjából fontos öt területen méri. Bizonyos kérdésekre kikövetkeztethető a válasz a korábbi válaszok alapján: például ha valaki szerint egy probléma elfogadható 30 éves korban, akkor vélhetően 60 éves korban is az lesz. Az alkalmazott adaptív algoritmus ezért a megadott információkból automatikusan megválaszol néhány kérdést, és csak azokat a kérdéseket teszi fel, amelyeknél még információhiányt tapasztal. Ez rendkívüli módon növeli a kérdezés hatékonyságát – írták. Az adaptív algoritmust és egy ahhoz társuló becslési modellt magában foglaló új módszerről szóló publikáció a European Journal of Health Economics tudományos folyóiratban jelent meg – közölték. (MTI)

Az EU könnyítené az emberi eredetű anyagok adományozását

Az Európai Bizottság az emberi eredetű anyagok, köztük a vér, a szövetek, a sejtek, az anyatej vagy a mikrobióta biztonságos, összehangolt és könnyebb adományozását célzó jogszabályjavaslatot terjesztett elő – tudatta a brüsszeli testület múlt csütörtökön.

Az új rendelet célja, hogy megkönnyítse az emberi eredetű anyagok, azaz a rendkívüli fontosságú egészségügyi termékeknek a határon átnyúló forgalmazását.

Az uniós bizottság elképzelése szerint az új jogszabály erősíteni fogja a nemzeti egészségügyi hatóságok közötti szolidáris együttműködést, egyúttal biztosítja, hogy az ágazat képes legyen szavatolni az ellátást. Magas szintű minőségi és biztonsági előírásokat követel mindazoktól, akik emberi eredetű anyagokat adományoznak, vagy ilyen anyagokkal végzett kezelésben részesülnek. Hatékonyabb védelmet biztosít az emberi eredetű anyagokon alapuló terápiákban részesülőeknek, valamint az emberi eredetű anyagokat adományozók-

nak és az orvosilag asszisztált reprodukció útján fogantatóknak. Arányos, kockázatalapú intézkedéseket vezet be a nemzeti felügyelet megerősítésére, valamint uniós támogatási intézkedéseket a nemzeti hatóságok számára.

A brüsszeli testület közleménye szerint az Európai Unióban évente 25 millió alkalommal végeznek vérátömlesztést műtétek vagy bal- eseti ellátás során. Több mint 36 ezer őssejt-transzplantációt hajtanak végre a vérrák kezeléséhez. A fogamzást elősegítő terápiák 165 ezer orvosilag asszisztált reprodukcióval fogantatott gyermek születését teszik lehetővé. Az életminőséget javító terápiák között pedig 14.500 szaruhártya-átültetést végeznek a látás helyreállításához, és kétezer bőrátültetést az égési és egyéb sérülések kezeléséhez. A rendeletjavaslat hatálya a szervek kivételével minden emberi eredetű anyagra kiterjed. Új anyagként jelenik meg benne egyebek mellett az anyatej – közölte az Európai Bizottság. (MTI)

Az aranyvessző alkalmazása a gyógyászatban, a mezőgazdaságban

Az idegenhonos aranyvesszőfajok bioaktív anyagainak környezetbarát növényvédőszerként való alkalmazhatóságát mutatták ki az ELKH Agrártudományi Kutatóközpont (ATK) Növényvédelmi Intézetének kutatói. Vizsgálatuk szerint az aranyvessző egyes komponensei alkalmasak lehetnek a növények gombás megbetegedései elleni fenntartható kémiai védekezésre.

Mint az ELKH keddi közleményében olvasható, a Mórnicz Ágnes vezette kutatócsoport a korábbiaknál költséghatékonyabb eljárást dolgozott ki bioaktív anyagok azonosítására növényi szövetekben. A módszer alkalmazásával a kutatók kimutatták, hogy a kivadult, idegenhonos aranyvesszőfajok bizonyos összetevői alkalmasak lehetnek a növények gombás megbetegedései elleni fenntartható kémiai védekezésre. Eredményeiket a Journal of Chromatography A és a Journal of Agricultural and Food Chemistry közölte.

Az új kémiai struktúrájú bioaktív anyagokra nagy igény van a humán- és az állatorvosságban, valamint a mezőgazdaságban, ezekről ugyanis azt gondolják, hogy különféle betegségek kezelésénél is alkalmazhatók lehetnek. A kórokozókban kialakuló (multi)rezisztencia előretörése miatt ez elsősorban az antimikrobiális szerekre igaz. A gyógyászatban azonban szükség van más hatású szerekre is, amelyek a jelenleg alkalmazott drogoknál hatékonyabbak és kevesebb mellékhatással bírnak – írják.

A növények másodlagos anyagcseretermékeikkel védekeznek a káros környezeti hatások ellen, így a különféle szerkezetű bioaktív vegyületek kimeríthetetlen tárházát biztosítják. Ezeket térképezte fel a kutatócsoport az aranyvesszőfajokban.

A közlemény szerint ezek az idegenhonos kerti növények invazívá válhatnak – azaz egyre nagyobb területet hódíthatnak meg –, visszaszorítva az őshonos fajok életterét és diverzitását, amivel mind a természetben, mind a mezőgazdaságban károkat okoznak. Mint rámutatnak, az értékes anyagcseretermékek kimutatása ezekben a növényekben újabb okot adna a nagy bio-

masszával rendelkező invazív fajok irtására, ami így kettős – környezeti és gazdasági – hasznot eredményezne.

Magyarországon az egyetlen őshonos aranyvesszőfaj a közönséges aranyvessző (Solidago virgaurea). Emellett három Amerikából származó aranyvessző vadult ki: a magas (S. gigantea), a kanadai (S. canadensis) és a fülevelű (S. graminifolia vagy Euthamia graminifolia), amelyek közül csak az első kettő vált invazívá.

Ugyan a tradicionális népi gyógyászatban a növények föld feletti hajtásrészét (herba) használják, elsősorban vizelethajtóként, ennek ellenére a kísérletek első szakaszában a kutatók a gyökérkivonatok komponenseit vizsgálták. Ennek oka, hogy a magas és a kanadai aranyvessző föld alatti hajtással is gyorsan terjed, terjedésük visszaszorításához tehát nem elegendő a föld feletti hajtás eltávolítása virágzás előtt.

A vizsgálat során az aranyvesszők gyökérkivonataiban antimikrobiális, antidiabetikus és kolinészteráz-gátló anyagokat mutattak ki, utóbbit az Alzheimer-kór kezelésére alkalmazzák. A magas aranyvessző gyökéréből több, a Fusarium avenaceum gomba növekedését hatékonyan gátló anyagot (klerodán diterpént) sikerült kivonni. Többek között ez a gomba okozza a hazai kalászos gabonák fuzáriumos betegségét, mely világszerte jelentős gazdasági károkat okoz a mérsékelt égövben. A közönséges, a fülevelű és a mutatós aranyvesszőkben azonosított összetevők – poliacetilének és egy benzil-benzoát-származék – a Fusarium avenaceum mellett a Bipolaris sorokiniana gomba növekedésének gátlásában is hatékonyan bizonyultak. Utóbbi barna levélfoltosságot, gyökérrothadást és csiránövény-foltosságot okoz pázsitfüféléken, így például a búzában és az árpában.

Az aranyvessző egyes komponensei tehát alkalmasak lehetnek a növények gombás megbetegedései elleni fenntartható kémiai védekezésre. A kutatócsoport a továbbiakban folyamatosan bővíti a kísérletekbe vonható növényi kórokozók körét, és folytatja az aranyvesszőfajok bioaktív másodlagos anyagcseretermékeinek feltérképezését – közölte az ATK. (MTI)

A relaxációs oszcillátor muzsikusa

Szilágyi Mihály

Minél inkább elmerülünk a technika történetében, annál több olyan meghatározó jelentőségű személlyel találkozunk, aki tudott zenélni. Ilyenkor magától értetődően felmerül a kérdés, hogy van-e összefüggés a zenei tudás és a tudományos sikerek között? Természetes, hogy vannak példák és ellenpéldák, de teljes bizonyossággal állítható, hogy a zenei tudás (az ének is egyfajta muzsika) jó-tékony hatással van a tudományos munkára.

A címben szereplő relaxációs oszcillátor egy olyan elektronikai szerkezet, amely nem szinuszos alakú (hullám alakú) rezgéseket állít elő, hanem négyszög-, háromszög- és fűrészjeleket. A négyszög alakú jelek például a digitális technikában létfontosságúak. A háromszögű és fűrészjelek a régi típusú televíziók katódsugárcsőveiben voltak használatosak. A relaxációs oszcillátor kifejezést egy holland zenélő tudós, Balthasar van der Pol használta először.

Balthasar van der Pol 1889-ben született Utrechtben, gazdag teakereskedő családban. A fiú kiemelkedően tehetségesnek bizonyult a zenében és a matematikában. Édesapja minden téren támogatta, hogy gyermeke talentumait minél jobban kamatoztathassa. Az abszolút zenei hallással megáldott fiú hegedűn és brácsán is kitűnően játszott. Valóságos rajongója lett Bach zenéjének. Hogy miért éppen a legnagyobb barokk zeneszerzőszeni lett a példaképe, talán azzal magyarázható, hogy a XIX. században került be ismét a köztudatba Bach muzsikája Felix Mendelssohn Bartholdy közvetítésével.

Érettségi után Balthasar van der Pol szülővárosának sok évszázados múltú egyetemén folytatta a tanulmányait matematika és fizika szakon. 1916-ban a legmagasabb kitüntetéssel végezte az egyetemet, majd Londonban tanult tovább John Ambrose Fleming villamosmérnök vezetésével. London után Cambridge-ben együtt dolgozott Joseph

Balthasar van der Pol

Thomsonnal, aki nem más, mint az elektron felfedezője.

A XX. század elején a rádiózás megjelenése volt a tudomány egyik legnagyobb csodája. Balthasar van der Pol is ezen a téren dolgozott és kutatott. Az új tudományág megannyi rejtélyével nem hagyta nyugodni a tudósokat. Az egyik ilyen furcsa jelenség az volt, hogy még 1901-ben Marconinak hogyan sikerült rádióadást készítenie az Atlanti-óceánról. A rejtély abban állt, hogy a Föld görbülete ellenére hogyan jutottak el a rádióhullámok az adótól a vevőig. Ahogy a fény is egyenes vonalban terjed, úgy a rádióhullámok is. Nagy fejtörést okozott a tudósoknak az a jelenség, hogyan győzik le a nagy távolságokat ezek az elektromágneses rezgések. A rejtély kulcsát Oliver Heaviside találta meg a légkör ionoszférának nevezett rétegében. Az ionoszféra különös módon visszaveri a rádióhullámok bizonyos tartomá-

nyát, és ezzel magyarázható, hogy ezek a rezgések, ha elég erősek, akár az egész Földet körüljárhatják.

1919-ben rendkívül tapasztalt szakemberként tért vissza Hollandiába. Az elektromágneses hullámokat egyre jobban megismerve Van der Pol további kísérleteket végzett, és a relaxációs oszcillátorok terén végzett kutatásaival 1920-ban doktori címet szerzett.

1922-ben a Philips cég kutatólaboratóriuma alkalmazta, ahol elsősorban rádiókutatással foglalkozott. Nagyszabású terveken dolgozott. 1927-ben létrehozta Hollandia és Kelet-India között a rádiós kapcsolatot. Ezért a sikeres munkáért Van der Polt az Oranje Nassau Lovagrend tagjává avatták. Néhány év múlva egy mobil tévéadót mutatott be, mellyel bejárták egész Európát, és szenzációs hírnevet szerzett mind magának, mind az őt alkalmazó Philips cégnek.

Van der Pol nemcsak vérbeli rádiós volt, hanem matematikus is. A számelméleten belül a prímszámokkal is foglalkozott. A Gauss-prímeket komplex síkban ábrázolva érdekes mintázatot kapott, amit Van der Pol aszalterítőjének neveztek el.

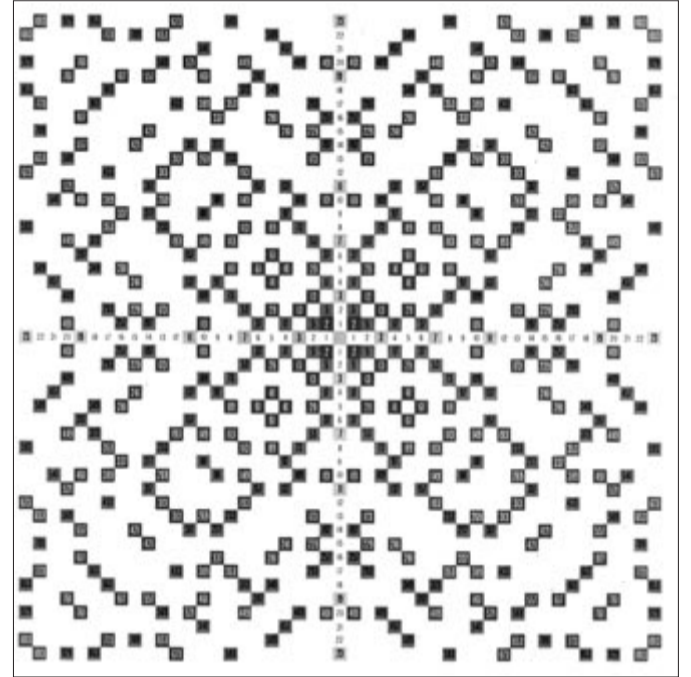
Tudományos sikereit jelzi, hogy sok intézménynek volt tagja vagy vezetője: 1934-ben az amerikai Rádiómérnökök Intézetének alelnöke, 1938-1949 között a Delfti Műszaki Egyetem rendkívüli professzora, 1945-1946-ban a holland „Ideiglenes Akadémia” elnöke, 1957-ben a Kaliforniai Egyetem (Berkeley) vendégprofesszora, a Francia Tudományos Akadémia levelező tagja, 1959-ben a Genfi Egyetem előadója.

Lebilincselő előadó volt, és rendkívül sokat tett tudó-

mányos munkájának népszerűsítéséért. Mivel a rádió mindig karnyújtásnyira állt tőle, élt a technikai lehetőséggel, és számtalan rádióműsorban népszerűsítette a tudományt.

A művészet is mindig végigkísérte Balthasar van der Pol életét. Ő maga is művésznek tartotta magát. Hegedűn és brácsán kiválóan játszott, ugyanakkor az orgonajáték világában sem vallott szégyent. Ifjúkorában zeneszerzést is tanult Johan Wagenaar irányításával. Egy ideig zenélt az Utrechti Városi Zenekarban, amely 1949-től Utrechti Szimfonikus Zenekar néven muzsikált tovább. A tudós nemcsak előadó, hanem zeneszerző is volt. Több szerzeményéről is tudunk, melyek között vannak dalok, valamint hegedűre és zongorára írt darabok. Néhány műve nyomtatásban is megjelent, a többi kéziratként hever valamelyik hollandiai múzeumban.

(Folytatjuk)

Balthasar van der Pol aszalterítője

1.		HOMOGÉN ELEGY	A SZÉPNEM KIRÁLYI SZÉKEN ÜL	A FOGAIVAL ÓRÓL	PÁRATLAN VOLT!	MÉZIUZ	NYUGAT (RÖV.) NÉV (LATIN)	FRANCIA SZEMÉLYNÉVMÁS	MELY SZEMÉLYT?	AZ ANTIMON VEGYJELE	MINDEN OLDALRÓL KÖRÜLVETT	IZOMKÖTŐ VÁRPAJÓTÁ RÉSZE	KINAI SÜLY- ÉS PENZ-EGYSÉG	FÉLIG ELRONT!	FOHÁSZ
J															I
ÜRES LER!			NAGYON KÖSZÖNŐ JAPAN DRÁMAI MŰFAJ				SZÉKELY PLÁTÓ TÁPLÁL					... ALDA (SZÍNÉSZ) BAJ, PROBLÉMA			
MÉLY, SÜGŐ HANGOT AD CSEREMISZ					HANG LEHET ILYEN ÁGYRUGÓZAT				IDEGEN FÉRFINEV FR. CSILLAGÁSZ					NÉMET AUTÓJEL TÉLI CSAPADÉK	
2.		V	ALÁNYÚJTÓ	MESEBELI TÖRPE MAGYAR VÁROS	A NOSZTY FIÚ ... (MIKSZÁTH) MŰVÉSZET-TÖRT. (NÓRA)				... KEZDVE (AZÓTA) BALATON-P. HELYSÉG					A HÉLIUM VEGYJELE ...SVEVO (OLASZ ÍRÓ)	
JÓZSEF ATTILA VERSE					ASSOCIATED PRESS (RÖV.) ZAMAT	TILTÓSZÓ IGEN (OLASZ)		ARRAFELE! FINOM ÉTOLAJ			BANK-BETÉTI MAGAD		TÖLTÖTT ATOM ANTE MERIDIEM (RÖV.)		
KÖZEL (ANGOL)				ÓRÓMAI HÁZI ISTENEK REÁLIS			DOLGOZIK A MOZDONY VÁGTATVA SZALAD					AD (LATIN) OKTATÓ		BETŰZI ERŐSEN TAPAD	
TERMÉSZETES ÁLLAPOTÚ				TÖRLŐGUMI IASONNAL SZÓKÓTT EL			PARKERDŐ HATLÁBÚ LÉNY					MAGAS PART TAJTEK			
VAJDASÁGI VÁROS				ARRA A MÁSIK HELYRE AZ ITTENI		KEZDŐ-PONT AZ ARGON VEGYJELE					KÖLTŐI SÓHAJ BUKARESTI NAPILAP		RÉGI SÜLY-EGYSÉG RÉGÉSZ ÓRÓME		
KNOCK OUT (RÖV.) RÓMAI NÉGY			ISKOLA ALSÓ TAGOZ. IDEGEN SÁRA		AMERRE ...POTRIDA (SPANYOL ÉTEL)					HASONLÓ, MEGFELELŐ MIKSZÁTH FELESÉGE					BECÉZETT MÁRIA
			NÁTRIUM-KARBONÁT KÖLTŐ (MIHÁLY)		SZLOVÁK FOLYÓ (ÁRVA) PAPIRÓN ROZGÍTÓ			AZONNAL (NÉP) ÁLMOS ANYJA						ANNYI MINT (RÖV.) RACHMANINOV-OPERA	
GÖRÖG BETŰ				SZINTÉN NE SZÁMSZERŰ TÉNY	ELEKI HUZAL	A NÁTRIUM VEGYJELE ...KÁPOK (VÉREKEDÉS)		FELSŐ TÁRSADALMI RÉTEG KUTYÁK					OROSZ AUTÓMÁRKA KENYÉR-SÜTŐ		
TAGORE REGÉNYE SP. FLOTTA VOLT				IBRÁILEANU REGÉNYE HAMU (ANGOL)			SAN ... (OL. VÁROS) TÉTLEN ÓTATAI					NÉMET AUTÓMÁRKA AZ ORRA KÖZELÉBE			EZER! MEZŐ
				ALARM ARATI!			FOCISTA V. (FERENC) TOLD A SZÉLEINI!				KÖNNYED, LÉGIÉS AZ ARZÉN VEGYJELE				
SPANYOL ÉS PORTUGÁL AUTÓJEL			USA-NAGY-TÖKÉS JOULE (RÖV.)			USA-ÍRÓNÓ (JOYCE CAROL) NÉVELŐ				KIS HÁZ GYŐZELEM JELE			AZ ÉG SZÍNE OLASZ AUTÓJEL		
L.N.J.		H											GÖRÖG BETŰ		

Július 21-i rejtvényünk megfejtése: **A kritikák olyanok, mint a végrendeletek, csak a legutolsó érvényes.**

Diószegi válaszolt Becalinak: „várjuk, jöjjön!”

Diószegi László kenyérral és sóval várja a FCSB tulajdonosát Sepsiszentgyörgyre. A Seps OSK labdarúgóklub tulajdonosa George Becali tegnapi nyilatkozatára reagált, amelyről lapunk is részletesen beszámolt, és amelyben a bukaresti sportvállalkozó a többi között értésre adta, hogy már csak a háromszéki klub tartja őt a fociban azzal, „hogy túl magasan hordja az orrát”.

„Nem engedhetjük, hogy a Seps OSK magasra törjön, legalábbis ami engem illet. Ha kell, további 10 millió eurót fektetnek be, hogy a fejükre koppintsak, és tiszteletet parancsoló távolságra tartsam őket. Nem hagyom, hogy a Seps OSK bajnokságot nyerjen Romániában. A Seps OSK-nak be kell állnia a sorba” – mondta Becali.

A magyar kormányfőnek is üzent a FCSB tulajdo-

nosa. „Itt minden folyó, minden ág az én barátom. Neked, Orbán Viktor, az ellenséged. Jöhet ide meccset nézni, amennyit csak akar! De amíg én a fociban vagyok, addig Orbán Viktor hagyjon fel az étvágyával!” – mondta. Hozzátette: most a magyar kormánnyal akar megküzdeni. „Ők is fektessenek be, én is befektetek. És aztán lássuk, ki az erősebb, a magyar kormány vagy én? Harcra hívom őket. A Seps OSK Orbán Viktorral és én a FCSB-vel. Lássuk, ki az erősebb! Várom, hogy az orosz Orbán Viktor felvegye a kesztyűt” – nyilatkozta George Becali.

Diószegi László szerint az már előrelépés, hogy a FCSB tulajdonosa megtanulta a Seps OSK nevét. Hozzátette, kész bármikor fogadni a bukaresti sportvállalkozót, hogy megtapasztalja, mit valósított meg Háromszéken. Egyébként viszont nem hajlandó felvenni a kesztyűt, amelyet Becali odavetett nekik.

Illusztris vendégek a Seps OSK stadionjában. Balról: Kelemen Hunor RMDSZ-elnök, Antal Árpád sepsiszentgyörgyi polgármester, Orbán Viktor magyar kormányfő, Diószegi László klubtulajdonos, Potápi Árpád János magyar nemzetpolitikai államtitkár.

Fotó: a Seps OSK közösségi oldala

Hadnagy: még több szponzort a még jobb eredményekért

A Seps OSK szakmai igazgatója is reagált George Becali nyilatkozatára. „Ismerjük a FCSB tulajdonosának összetéveszthetetlen stílusát. Mostani diskurzusa azokra az időkre emlékeztetett, amikor még hét-nyolc csapat küzdött a bajnoki címért” – kezdte mondandóját Hadnagy Attila.

A sportvezető szerint klubjuk változatlanul igyekszik még több pénzes embert és szponzort maga köré csoportosítani, hogy egyre jobb eredményeket érjenek el. „Csak örülni tudunk annak, hogy arra készítjük Gigit, nyúljon a zsebébe. Szerintem ezzel a román futballt is segítjük. Arra törekszünk, hogy minél több szponzort vonzzunk be, hogy csatlakozzanak hozzánk. Így életben tartjuk Becali szenvedélyét is.”

George Becali az utóbbi időben már nem jár a FCSB mérkőzéseire, de a Seps OSK elleni meccsre kimenne, a háromszékiek pedig várják őt a sepsiszentgyörgyi arénába. „Azt mondta, csak akkor jön ki a stadionba, ha a Seps felér a csúcsra. Várjuk őt Sepsiszentgyörgyre. Ha versenyben leszünk a bajnoki címért, talán az egymás elleni összecsapáson találkozhatunk vele a stadionunk lelátóján” – mondta a székelyföldi csapat szakmai igazgatója.

Európa-konferencialigás mérkőzések a televízióban

- * 18.40 óra, M4 Sport: Kisvárdai – Kairat Almati (az első mérkőzésen 1-0)
- * 19.00 óra, Duna World: Gabala – MOL Fehérvár FC (1-4)
- * 20.00 óra, TVR 1: Olimpija Ljubljana – Sepsiszentgyörgyi Seps OSK (1-3)
- * 20.30 óra, DigiSport 1: CSU Craiova – Vllaznia (1-1)
- * 20.30 óra, Pro TV: Bukaresti FCSB – Saburtalo Tbilisi (0-1)
- * 21.30 óra, M4 Sport: Puskás Akadémia – Vitória Guimarães (0-3)

Nyáradszereda zsinórban harmadszor magyar világkupagyőztes!

Magyarországi testvérvárosa, Örkény meghívására Nyáradszereda küldöttsége idén is részt vett az Örkény Vitéz Napok alkalmával július 16-án és 17-én tartott nemzetközi labdarúgótor-nán.

Czibalmos Ferenc Attila

A Magyarok Világkupájának is elnevezett kispályás rendezvényen a város együttese az első lett, maga mögé utasítva hat alakulatot: Erdélyből Marosvásárhelyről Schneider László öregfiú-csapatát, Kányád, a Felvidékről Udvard, a Délvidékről Kishegyes és Kárpátaljáról Mezőkaszonny volt még jelen.

Nyáradszereda alpolgármestere, Novák Vilmos, aki valamikor labdarúgó, majd edző volt, elmondta, a játékidő 2×15 perc volt, 5+1 játékos szerepelt a pályán, kortól függetlenül, és minden csapat legtovább 10 játékost nevezhetett.

A csapatokat két csoportra osztották, majd az első két-két helyezett játszotta az elődöntőt, a győztesek a döntőt. Nyáradszereda csoportgyőztesként jutott tovább, megelőzve Örkényt,

Kishegyest és Udvardot, majd az elődöntőben a Hargita megyei Kányádot győzte le, végül a döntőben 5-0-ra leiskolázta a házigazda Örkény alakulatát is.

A nyáradszeredai csapat: Farkas Róbert – kapus, Veress Endre (csapatkapitány), Oprea Robert, Orbán István, Veress Szabolcs, Székely Levente, Csiki Sándor, Borbély Roland és Kislaki József – mezőnyjátékosok. Edző és csapatvezető Novák Vilmos.

Veress Szabolcs – aki a nyolcvanas években a Nyáradszeredai Nyárád, majd a Szovátai Medve-tó játékos volt, jelenleg vállalkozó Budapesten – megemlítette: a győztesnek kijáró serleg elhódítása mellett a csapat egyebekben is jeleskedett: Borbély Roland (az MSE volt játékos) 14 találattal a torna gólkirálya lett, és a torna legidősebb játékosa is a nyárádszeredai köréből került ki a 66 éves Csiki Sándor személyében.

A Magyarország közepén megrendezett kispályás futballtorna – amelynek fővédnöke Buzánszky Jenő, az Aranycsapat egykori játékosa volt – hagyományosan a testvériség, az összetartozás jegyében zajlott.

Két szenzációs világcsúcs az atlétikai vb zárónapján

Igazán emlékezetes versenynappal zárult a szabadtéri atlétikai világbajnokság Eugene-ben, női gátfutásban Tobi Amusan, férfirúdugrásban Armand Duplantis ért el világcsúcsot. A zárónap utolsó akkordjaként a Magyar Atlétikai Szövetség elnöke, Gyulai Miklós átvette a stafétát – 2023-ban Budapest ad otthont a vb-nek.

A nigériai Tobi Amusan a 100 gát elődöntőjében 12.12 másodperccel állított fel új csúcsot, amelyet a döntőben 12.06 másodpercre javított, ezt azonban a megengedettnél nagyobb hátszél miatt nem hitelesítették.

Rúdugrásban Armand Duplantis saját márciusi rekordját adta át a múltnak: a svéd olimpiai bajnoka a belgrádi fedett pályás vb-n elért 6,20 méteres eredményét javította meg egy centiméterrel, örömeiben pedig szaltózott is a közönségnek.

A nők 4×400-as váltóját az Egyesült

Államok nyerte, az elődöntőre visszatérő Allyson Felix így huszadik vb-érmével, ráadásul arannyal búcsúzott.

Sebastian Coe, a Nemzetközi Atlétikai Szövetség elnöke átadta a stafétát Gyulai Miklósnak, a Magyar Atlétikai Szövetség elnökének: jövőre, augusztus 19-től 27-ig Budapest lesz a házigazdája a szabadtéri atlétikai világbajnokságnak, ami Magyarország történetének legnagyobb sporteseménye lesz.

„A világbajnokságok történetében soha nem látott méretű, akár 25 főnél is nagyobb csapattal készül a magyar atlétika a hazai rendezésű vb-re. Jelenleg mindent annak rendelünk alá, hogy sikeres legyen a szereplésünk, és az esemény hatása tovább tartson, mint az a csodálatos kilenc nap, azaz a világbajnokság járuljon hozzá a magyar atlétika erősödéséhez” – idézte a jövő évi vb szervezőbizottságának közleménye Gyulai-t.

Eredményjelző

Szabadtéri atlétikai világbajnokság:

* férfi 5000 m, világbajnok: Jakob Ingebrigtsen (Norvégia) 13:09.24 perc, 2. Jacob Krop (Kenya) 13:09.98, 3. Oscar Chelimo (Uganda) 13:10.23

* férfi 4×400 m váltó, világbajnok: Egyesült Államok (Elija Godwin, Michael Norman, Bryce Deadmon, Champion Allison) 2:56.17 perc, 2. Jamaica (Akeem Bloomfield, Nathon Allen, Jevaghn Powell, Christopher Taylor) 2:58.58, 3. Belgium (Dylan Borlée, Julien Watrin, Alexander Doom, Kevin Borlée) 2:58.72

* férfi rúdugrás, világbajnok: Armand Duplantis (Svédország) 6,21 m – világcsúcs, 2. Christopher Nilsen (Egyesült Államok) 5,94, 3. Ernest John Obiena (Fülöp-szigetek) 5,94

* férfítízpróba, világbajnok: Kevin Mayer (Franciaország) 8816 pont, 2. Pierce Lepage (Kanada) 8701, 3. Zachary Ziemek (Egyesült Államok) 8676

* női 800 m, világbajnok: Athing Mu (Egyesült Államok) 1:56.30 perc, 2. Keely Hodgkinson (Nagy-Britannia) 1:56.38, 3. Mary Moraa (Kenya) 1:56.71

* női 100 m gát, világbajnok: Tobi Amusan (Nigéria) 12.06 másodperc, 2. Britany Anderson (Jamaica) 12.23, 3. Jasmine Camacho-Quinn (Puerto Rico) 12.23

* női 4×400 m váltó, világbajnok: Egyesült Államok (Talitha Diggs, Abby Steiner, Britton Wilson, Sydney McLoughlin) 3:17.79 perc, 2. Jamaica (Candice McLeod, Jenieve Russell, Stephenie Ann McPherson, Charokee Young) 3:20.74, 3. Nagy Britannia (Victoria Ohuruogu, Nicole Yeargin, Jessie Knight, Lavai Nielsen) 3:22.64

* női távolugrás, világbajnok: Malaika Mihambo (Németország) 7,12 m, 2. Ese Brume (Nigéria) 7,02, 3. Leticia Oro Melo (Brazília) 6,89

Törökországba repítő forgatag

Elstartolt a Nyárádmente Fesztivál

Szerdán kezdetét vette a negyedszerre megrendezett Nyárádmente Fesztivál. Öt nap alatt számos helyszínen sok érdekes programra várják a vidék és a Székelyföld érdeklődő közönségét, az elszármazottakat is hazavárják a szervezők a fesztivál jelmondatával: Találkozzunk itt-hon!

Gligor Róbert László

A program összeállításakor az egyik fő szempont az volt, hogy minden korosztálynak nyújtsanak kedvére valót, ezért szerdán már várták az olvasóközönséget a betervezett három író-olvasó találkozó egyikére: a településről elszármazott, Angliában élő Csergő Róza a kilenc angol nyelvű regénye közül az első magyar fordítottat, a Királyi ajándék címűt mutatta be. Pénteken délután már Szobonya Erzsébet (közismert néven Borsa Brown) dedikál itteni olvasótáborának, szombat délelőtt pedig az anyaországi testvértelepülés jegyzője, Kollár Zsolt mutatja meg a szeredaiaknak a kevésbé ismert írói arcát.

Szováta csapatai kézilabdatornán mérik össze ügyességüket, lesz taekwondobemutató is a főtéren, az általános iskola mögött pedig a lovas íjásztábor két csoportja mutatja be a tanultakat, majd Pászka Lehel és Farkas (André) Mónika tart lovas bemutatót az érdeklődőknek. Vasárnap délelőtt a gyerekeknek szerveznek futóversenyt Szeredában.

A gyerekprogramokat főleg vasárnapra ütemezték be, bár már pénteken délelőtt a szeredai új napközi udvarán szerveznek számukra kerékpáros közlekedésbiztonsági programot, míg a fesztivál utolsó napján az ifjúsági udvarban kézműves-foglalkozásokra, ritmikus tornára és gyermekbuliba várják őket, a legkisebbeket és szüleiket pedig baba- és mesefoglalkozásra az új bölcsődénél.

Az önkormányzat idén is díjazza azokat a diákokat, akik szellemi, kulturális, oktatási és a sport területén kiválóan teljesítettek, megyei, országos és nemzetközi versenyeken szereztek dobogós helyezést. Számukra és a pedagógusok számára 280 ajándék van előkészítve. Ugyanilyen fontosnak tartják az ifjúság igényeit is, ezért esténként

Csütörtökön, a nulladik napon már táncol a Nyárádmente

Fotó: Gligor Róbert László (archív)

A nulladik nap, csütörtök a seprődi iskolások bábéledésével indul, ezt követően kézműves-tevékenységekre kerül sor a művelődési házban, a délutáni táncszínpadon pedig a Folknap is kezdetét veszi: a főtéri színpadon nyárádmenti néptáncgála lesz, délután 12 együttes mutat be 21 produkciót, 20 órától a Tokos zenekar nagykoncertjét követhetik az érdeklődők, majd a Bekecs ismét előadja Örkény István Tótek című néptáncszínházi feldolgozását. Ugyancsak csütörtökön délután a tavaly megvásárolt szeredai Szoboszlai-házban (az egykori járásbírószobával szemben) kerül sor a fesztivál megnyitójára, ahol a dr. Madaras Sándor idegsebész gyűjteményéből kiállított festménytárlatot is bemutatják, míg pénteken délután a helyi Baricz Ervin természetfotóiból nyílik kiállítás a művelődési házban.

A mozgás, sport kedvelőinek is ajánlanak ki- és bekapcsolódási lehetőséget, pénteken délután kerékpáros felvonulás lesz Szeredában, szombaton délelőtt Nyárádszereda, Csíkszereda, Marosvásárhely és

őket az ifjúsági udvarban retró buli és DJ-est várja, szombaton pedig az őket érintő magán- és közéleti kérdésekről lesz beszélgetés, filmvetítés. Vasárnap délután mindenkit várnak a nagyszínpad elé a Szentegyházi Gyermekfilharmónia előadására, azt követően pedig a művelődési házban a retró táncdal-fesztiválra.

A fesztivál elmaradhatatlan részei az esti koncertek, idén is ismert arcok és zenekarok lesznek a nagyszínpadon, pénteken a Margaret Island, szombaton a Píramis, vasárnap este a Honeybeast lép fel, a fesztivált az elmaradhatatlan tűzijáték zárja. Vasárnap külön figyelmet kap Nyárádszereda legkisebb és legtávolabbi települése, Székelybő, ahol a felújított katolikus templomot, a jezsuita lelkigyakorlatos házat, az új református templomot és a felújított művelődési otthont bízzák az immár alig nyolcvanfős közösségre.

A fesztivál három napján, pénteken, szombaton és vasárnap állandó programként várja a látogatókat a

csütörtökön nyíló szeredai Bortér, a Padlasmúzeum, a Szoboszlai-ház, a főtéri kézművesvásár, a torboszlói Csürmúzeum, a gyerekeket íjcsátára vagy a seprődi letérőnél levő Oázis játszóparkba lehet vinni szórakozni, a szeredai Tóth Med és Dora Medicals orvosi központok ingyenes méréseket és szaktanácsadást biztosítanak, a horgászokat pedig vasárnap várják a nyárádgálfalvi tónál.

A szervezők bíznak abban, hogy nem mindenki fáradt el a Tusványoson, és sokan látogatnak el a hétvégén a Nyárádmente Fesztiválra. A sok érdekes program mellett meglepetés is lesz: egy szerencsés személy kétfős törökországi nyaralást nyerhet, s ehhez csak annyit kell tennie, hogy részt vesz a rendezvényen, s sorsjegyet vásárol.

A fesztivál a Nyárádmente Kistérségi Társulás, Nyárádszereda város önkormányzata, a Nyárádszeredai Ifjúsági Szervezet közös szervezésében valósul meg, a Maros Megyei Tanács támogatásával.

Kulturális és folkprogramok, kézművesvásár és koncertek – ennél jóval gazdagabb az idei programcsomag Fotó: Gligor Róbert László (archív)

HARMONIA CORDIS 17

International Guitar Festival Festival Internațional de Chitară Nemzetközi Gitárfesztivál

9-14 aug. 2022

Târgu Mureș, Palatul Culturii / Cetate
Marosvásárhely, Kultúrpalota / Vár

HARMONIA CORDIS
Asociația
Harmonia Cordis
Egyesület

Palatul Culturii
Kultúrpalota
Nino D'AMICO IT
Cristina GALIETTO IT
CSÁKI András HU
Duo MELIS
Susana PRIETO chitara * gitár ES
Alexis MUZURAKIS chitara * gitár GR

11
AUG 2022
1900

Cetate / Vár
Ovidiu PINTILIE RO
GIRÁN Péter HU flamenco
duo Antoine BOYER FR gipsy jazz
SAMUELITO FR flamenco

12
AUG 2022
1900

Cetate / Vár
BABȚAN-VARGA Flórián RO
duo Alexandr MYSKO RU fingerstyle
Dmitriy TOPOROV RU
Jon GOMM UK
fingerstyle

13
AUG 2022
1900

Palatul Culturii / Kultúrpalota
Cassie MARTIN FR

PUSZTAI Antal jazz band HU/AI
HADNAGY Attila contrabas * nagybőgő RO
ASZTALOS Zsolt percütje * ütőhangszerek RO

Trio CAVALCADE FR
Jérémy JOUVE chitara * gitár
Mathias DUPLESSY chitara * gitár
Stéphane EDOUARD percütje * ütőhangszerek

9
AUG 2022
1900

Palatul Culturii / Kultúrpalota

PAPP Sándor HU

Duo CELESTE RO

Venti Chiavi Guitar Trio HU

duo Giampaolo BANDINI chitara * gitár IT
Cesare CHIACCHIARETTA
bandoneon * bandoneón AR

10
AUG 2022
1900

Cetate / Vár

Álvaro TOSCANO ROMAN ES

BEKE István Ferenc RO

Al di MEOLA US

14
AUG 2022
1900

HarmoniaCordis

intrare liberă | ingyenes belépés

harmoniacordis.org

NE REZERVĂM DREPTUL DE A SCHIMBA PROGRAMUL! * A MŰSORVÁLTOZTATÁS JOGÁT FENNTARTJUK!

MAROS MEGYEI TANÁCS

Ellenőrizték
a romániai iskolaprogram lebonyolítását

A romániai iskolaprogram megvalósításával foglalkozó megyei bizottság nevében tájékoztatjuk önöket, hogy június hónap folyamán 11 oktatási egységben, több mint 700 diák és 80 tanár részvételével került sor gyümölcs-, zöldség-, tej- és tejtermékfogyasztással kapcsolatos tematikus tevékenységekre.

A Maros Megyei Tanács sajtóirodája

Spălătorie și detailing auto

Beltrand

autómosó és -kozmetika

- külső-belső tisztítás
- kárpittisztítás, polírozás, viaszozás

Marosvásárhely
Predeal u. 97 sz.

Telefon: 0265/223-902
0740-393-060

Üzleti sikereinek titka:

a jó **REKLÁM!**

Hirdessen a NÉPÚJSÁGBAN
Maros megye legnépszerűbb napilapjában!

Marosvásárhelyi
Rádió
Románia

96 FM
106,8 FM
1323 AM

www.marosvasarhelyiradio.ro

Szolgáltatás – Üzleti ajánlat

MAGÁNCÉG MÉRLEGGÉPES KÖNYVELŐT vagy ELŐKÖNYVELŐT alkalmaz. Érdeklődni a következő telefonszámon: 0723-244-200. (sz.)

„A halál olyan súlyos veszteség,
hogy valójában sohasem lehet
feldolgozni.

Az emléke elhalványulhat a
szeretett személynek, de a hiánya
mindig megmarad.”

Fájó szívvel emlékezünk július 28-
ára. Immár 2 éve az Úr magához
szólította a szerető férjét,
édesapát, apóst és nagytatát,
SZILÁGYI SÁNDORT.

Hogy egy édesapa milyen drága
kincs, csak az tudja, akinek már
nincs.

Drága jó szívét áldd meg, Atyánk,

s köszönjük, hogy Ő lehetett a mi drága Édesapánk. (16633)

A hirdetési rovatban megjelent
közlemények, reklámok tartalmáért
a hirdetésfeladó vállalja
a felelősséget!

ADÁSVÉTEL

RABLAPPROGRAMBA illő autót vá-
sárolok, az elszállítását és forgalom-
ból való törlesztését vállalom. Tel.
0748-882-828. (16170-I)

LAKÁS

KIADÓ lakást keresek Marosvásár-
helyen. A Săvinești negyed és a Sza-
badság utca előnyben. Tel.
0726-491-163. (p.-l)

KIADÓ 2 szobás tömbházlakás a
Szabadság utcában. Tel. 0771-260-
688. (sz.-l)

MINDENFÉLE

GYEPNYÍRÁST vállalom Marosvásár-
helyen és környékén. Tel. 0732-729-
653. (16565-I)

VÁLLALUNK tetőjavítást, tetőkészít-
ést mindenféle anyagból, bádogos-
munkát, -javítást, bármilyen
építkezési munkát és sürgős javítást,
meszelést. Készítünk kerítést, kaput
vasból és javítunk vaskaput. Nyugdí-
jasoknak 18% kedvezmény. Tel.
0759-638-257, Miklós. (16609-I)

VÁLLALUNK tetőjavítást bármilyen
anyagból (cserepes lemezből is), já-
rólaplerakást, külső szigetelést (saját
anyagból is), kőművesmunkát, kerít-
éskészítést. Nyugdíjasoknak 18%
kedvezmény. Tel. 0753-967-492,
0751-622-195, István. (16570-I)

HÁZAK felújítását vállalom, tetőkészít-
ést bármilyen lemezből, cserépből,
ácsmunkát, cserépforgatást. Tel.
0746-739-502. (16403)

VÍZ-, GÁZ-, FŰTÉSSZERELÉST vál-
lalok. Tel. 0746-638-960. (16439)

VÁLLALUNK: tetőfedést, tetőjavítást,
zsinolytető készítését, javítását, cse-
répátforgatást, ácsmunkát, mesze-
lést, vakolást, terasz készítést,
csatornajavítást, szélvédők javítá-
sát, festését. Tel. 0749-798-244.
(16522-I)

TETŐFEDŐ KFT. vállal tetőkészítést,
tetőjavítást, ácsmunkát, bádogos-
munkát, szigetelést, meszelést, bár-
milyen kis javítást. Tel. 0746-972-003,
Fülöp Hunor. (16568-I)

MEGEMLÉKEZÉS

Fájó szívvel emlékezünk július
28-ára, amikor a kegyetlen
halál elszakította tőlünk a
szerető édesanyját, RÁKOSI
IRÉNKÉT.

Tizennégy éve itthagytál min-
ket, hiányod pótolhatatlan.
Nyugodj békében!

Emléked örzi fiad, Mezei
Albert (Berci), menyed, Anci,
unokáid: Bercike, Lehel,
unokanyeid: Zsuzsa,
Krisztina, dédunokáid: Tamás,
Előd, Boti és Bence. (16641)

RÉSZVÉTNYLIVÁNÍTÁS

„Mert én tudom, hogy az én
Mégváltóm él, és utoljára
megáll a por fölött.”
(Jób 19, 25)

Őszinte részvétünket fejezzük
ki kolléganőnknek, Nagy Ilo-
nának szeretett ÉDESANYJA
elhunyta alkalmából. Az örök
élet reményességének vigasztal-
ását kívánjuk neki és szerete-
teinek!

A Maros megyei református
vallásánarok közössége.
(16647-I)

FONTOS TELEFONSZÁMOK

• Romtelecom-tudakozó	• Marmed	- 0265/250-344	• Delgaz Grid	- 0265/200-928
- információ	- 118-932	- 0756-468-658	- 0800/800 928	
- általános	- 118-800	- 0729-024-380	• Fogyasztóvédelmi hivatal	- 0265/254-625
• Központosított ügyelet		- 0751-114-307	• Vasútállomás	- 0265/236-284
(Rendőrség, Tűzoltóság, SMURD,		e-mail: marmed@marmed.ro,	• Vili Kft.: temetkezés, segélyintézés	
Csendőrség, Mentőállomás):	112	www.marmed.ro	(0-24 óra), professzionális balzsamozás	- 0265/215-119
• Rendőrség	- 0265/202-305	• Dora Optics	Nemzetközi halottszállítás	- 0744-282-710
• SMURD (betegekkel		- 0733-553-976	• Alkony Kft. temetkezés (24 ó.)	-
kapcsolatos információk)	- 0265/210-110	- 0265/212-971	0265/263-865	
• Sürgősségi szolgálat:		• Radiológia, echográfia	koporsók, kellékek,	- 0745-606-215
- gyermekeknek	- 0265/210-177	Dr. Jeremiás István	koszorúk	- 0758-047-604
Marosvásárhelyi		- 0265/222- 446	és halottszállítás	- 0265/264-442
Polgármesteri Hivatal	- 0265/268-330	- 0740-083-077	• Maros megyei RMDSZ	- 0265/262-907
GYULAFEHÉRVÁRI CARITAS,		• Emma vendéglő,		
otthongondozó szolgálat,		hidegtájak készítése		
8-16 óra között:	0736-883-110	• Prefektúra		
• Optika-Optofarm	- 0265/212-304	• RDS-RCS		
	- 0265/312 436	- 0365/400-401		
	- 0265/250-120	- 0365/400-404		
	- 0265/263 351	• Aquaserv:		
• Optolens szemsebészet	- 0265/263-351	- hideg víz-csatoma		
		- közönségszolgálat		
		- központ		
		- 08008 208-888		
		- 08008 208-888		
		- 0800-801-929		
		- 0265/929		

Méltányos reklámdíj fejében
állandó szereplője lehet
a FONTOS TELEFONSZÁMOK
rovatnak.
Várjuk jelentkezését
a 0265/268 854-es telefonon.

Vége a túlzott izzadásnak!

Az izzadás természetes biológiai folyamat, melynek során a szervezet szabályozza a hőmérsékletét, és eltávolítja az asszimilált mérgeanyagok egy részét. Nincs szaga, sókból, karbamidból, tejsavból, szénhidrátokból, zsírokból és ásványi anyagokból áll, amelyek azonban a levegővel és a bőr felszínén lévő baktériumokkal érintkezve kellemetlen szagot keltenek.

Hogyan nyilvánul meg?

Akkor izzadunk, amikor a környezeti hőmérséklet magas, vagy amikor a test erőfeszítés következtében túlmelegszik. Ugyanakkor az idegrendszer is befolyásolja – ha meghatódunk, idegesek vagy izgatottak vagyunk, kezünk, lábunk és arcunk izzadni kezd. Az izzadság mennyisége naponta néhány millilitertől egészen néhány literig terjedhet, ezt az elfogyasztott étel, a dohányzás vagy a túlzott alkoholfogyasztás határozza meg. Bőséges izzadás az esetek 30-40%-ában a hónalj területén, a tenyéren és a talpon, illetve nagyon ritkán az arcon (leggyakrabban a fűszeres, forró vagy csípős ételek fogyasztása miatt) fordul elő. A test teljes egészének túlzott izzadása kevésbé gyakori, és általában olyan állapotok következménye, mint például a fertőzések, a cukorbetegség, a pajzsmirigy-túlműködés vagy a rosszindulatú daganatok. Menopauza idején vagy túlsúlyos embereknél is előfordulhat.

Milyen megoldások léteznek?

Az izzadás leküzdésére először is a megfelelő testhigiéniát ajánlott. A víz és a szappan elpusztítja a baktériumokat, és megakadályozza a kellemetlen szagok kialakulását. A bőrrel közvetlenül érintkező ruhákat (fehérnemű, zokni, póló) naponta cserélni kell, javallottak a természetes textíliák (vászon, pamut), amelyek lehetővé teszik a bőr „lélegzését” és a nedvesség elpárolgását.

A kereskedelemben a túlzott izzadás leküzdésére szolgáló termékek széles választéka áll rendelkezésünkre, amelyek célja, hogy minden helyzetben jól érezzük magunkat. A spray vagy roll-on formájú dezodorok baktériumölő anyagokat, például etil-alkoholt tartalmaznak. Az összetételükben szereplő parfümöknek az a szerepe, hogy elfedjék a szagokat, és semmiképp sem az, hogy csökkentsék az izzadás mértékét, és ezek általában rövid távon, mindössze néhány órán át hatnak. A spray, stick vagy roll-on formájú izzadásgátlók főként alumínium-sókat tartalmaznak, amelyek fő szerepe a verejtékcatornába való behatolás és azok „elzárása”. Ezek csökkentik a verejték kiválasztását, de átmenetileg korlátozzák a kiürülését is. Antibakteriális szerepük van, megakadályozva a kellemetlen szagok kialakulását. Az izzadásgátlók (blokkolók) a bennük található összetevők által hosszabb ideig hatnak az izzadás ellen (2-3 naponta kell alkalmazni), amorf géltreget képezve, amely elzárja a verejtékmirigyek végeit, és gátolja az izzadást.

www.transpiblock.ro

TELJES VÁLASZTÉK A TÚLZOTT IZZADÁS ELLEN!

hónalj kezek és tenyerek talpak hát

TRANSPIBLOCK *Impotrixa transpiratiei excesive* roll-on

TRANSPIBLOCK *gel de duș* tusfürdő

TRANSPIBLOCK *spray pentru corp* permet

Impotrixa transpiratiei excesive

Válasszon szemüvegkeretet monofokális vagy kékfényszűrős lencsével mindössze **350 lejért!**

KERET + LENCSE
Az ajánlat a készlet erejéig tart 2022 augusztusában!

SZÁSZRÉGEN (Libertății)
B-dul Libertății, Nr.12/2
0733 553 971

DICSŐSZENTMÁRTON
Str. Victoriei, Nr. 21.
0736 386 353

MAROSLUDAS
Str. B-dul 1 Dec. 1918. Nr. 7.
0735 786 853

SZÁSZRÉGEN (Cardinal)
Str. Cardinal Alexandru Todea, Nr. 25/A
0728 908 856

MAROSVÁSÁRHELY (Központ)
P-ța Mărășești, Nr. 21.
0733 553 976

MAROSVÁSÁRHELY (Tudor)
B-dul 1. Dec. 1918, Nr. 126
0755 088 379

MEDGYES
Str. Pompierilor Nr. 4.
0735 830 678

NYÁRÁDSZEREDA
Str. Pompierilor Nr. 1.
0733 553 973

SEGESVÁR
Str. Mihai Viteazu Nr. 40
0770 810 855

Újdonságok a Kobak könyvesboltokban:

Lizzie Streit
Természetes
gyulladás-
csökkentők

Maja Lunde
A Nap őrzője

Marosvásárhely, Győzelem tér 18.szám
Szászrégen, Mihai Viteazu út 15.szám